

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему:

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ
ВИТРАТ»**

Виконала: студентка групи ОО(з)-41
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»

Мороз А. В.

Науковий керівник: д. е. н., професор

Баланюк І. Ф.

Рецензент: д. е. н., професор

Левандівський О. Т.

Івано-Франківськ – 2025 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І. Ф.

“7” листопада 2024 р.

**ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ
РОБОТУ СТУДЕНТКИ**

Мороз Анастасії Володимирівни

1. Тема роботи: «Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат»
Науковий керівник роботи: Баланюк Іван Федорович доктор економічних наук, професор
2. Перелік питань, які потрібно розробити:
 - 1.1. Поняття та склад загальновиробничих витрат
 - 1.2. Класифікація загальновиробничих витрат
 - 1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю загальновиробничих витрат
 - 2.1. Документальне відображення обліку загальновиробничих витрат
 - 2.2. Аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат на підприємстві
 - 2.3. Удосконалення обліку загальновиробничих витрат
 - 3.1. Мета та завдання контролю загальновиробничих витрат
 - 3.2. Внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат
 - 3.3. Удосконалення контролю загальновиробничих витрат
3. Дата видачі завдання: 04.12.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	17.02.2025 р.	
2	РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ	18.03.2025 р.	
3	РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ	21.04.2025 р.	

Студентка:

Науковий керівник роботи:

Мороз А. В.

Баланюк І. Ф.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студентки групи ОО(з)-41

Мороз Анастасії Володимирівни

на тему:

“Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат”

Тема роботи є надзвичайно актуальною в умовах сучасного ринку, де підвищення ефективності виробництва, мінімізація витрат і забезпечення прозорості фінансової інформації є ключовими чинниками конкурентоспроможності підприємств. Загальновиробничі витрати становлять вагомий частину у структурі собівартості продукції, тому організація їх обліку і контролю має важливе значення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

У роботі обґрунтовано актуальність теми, чітко сформульовано мету та завдання дослідження. У першому розділі розкрито теоретичні основи організації обліку загальновиробничих витрат, подано їх класифікацію, проаналізовано нормативно-правову базу.

У другому розділі проведено аналіз діючої системи обліку на прикладі ТОВ “Любинецький млин”, визначено переваги та недоліки застосовуваних методик.

У третьому розділі запропоновано шляхи удосконалення обліку і контролю загальновиробничих витрат, які мають практичну цінність та можуть бути впроваджені на підприємстві.

Практичне значення результатів роботи полягає у можливості їх застосування для підвищення достовірності облікової інформації, покращення контролю за витратами та оптимізації витратної частини підприємства.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Мороз Анастасії Володимирівни на тему: “Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат” є самостійним, завершеним дослідженням, яке відповідає вимогам до бакалаврських робіт, а її авторка заслуговує на присвоєння першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 "Облік і оподаткування".

Рекомендується до захисту з оцінкою "відмінно".

Науковий керівник

доктор економічних наук, професор

завідувач кафедри обліку і оподаткування

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника

Баланюк І. Ф.

"23" травня 2025 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Мороз Анастасії Володимирівни

на тему:

“Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат”

Актуальність теми. У сучасних економічних умовах правильна організація обліку та ефективний контроль загальновиробничих витрат є надзвичайно важливими для оптимізації собівартості продукції та підвищення рентабельності діяльності підприємств.

Крім того, постійне оновлення облікових стандартів та вимог до звітності зумовлює необхідність удосконалення методичних підходів до обліку та контролю витрат.

Якість проведеного дослідження. У роботі охоплено широке коло питань: від теоретичного обґрунтування сутності загальновиробничих витрат до аналізу практики їх обліку на ТОВ “Любинецький млин” та розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи контролю. Робота логічно структурована, матеріал викладений послідовно, а висновки обґрунтовані та підкріплені практичними прикладами.

Практична цінність. Запропоновані у роботі підходи до вдосконалення обліку і контролю загальновиробничих витрат можуть бути реалізовані у господарській діяльності підприємств виробничої сфери, зокрема ТОВ “Любинецький млин”. Вони сприятимуть підвищенню ефективності управління витратами та покращенню економічних показників діяльності.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота Мороз Анастасії Володимирівни на тему: “Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат” відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути

представлені до захисту з високою позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент

доктор економічних наук, професор

завідувач кафедри фінансів

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника Левандівський О. Т.

“23” травня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	7
1.1. Поняття та склад загальновиробничих витрат.....	7
1.2. Класифікація загальновиробничих витрат	14
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю загальновиробничих витрат	21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	28
2.1. Документальне відображення обліку загальновиробничих витрат	28
2.2. Аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат на підприємстві.....	37
2.3. Удосконалення обліку загальновиробничих витрат.....	45
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	51
3.1. Мета та завдання контролю загальновиробничих витрат.....	51
3.2. Внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат	55
3.3. Удосконалення контролю загальновиробничих витрат.....	63
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах господарювання ефективне управління витратами є ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності підприємств. Загальновиробничі витрати, які включають накладні витрати, пов'язані з організацією та обслуговуванням виробничого процесу, становлять значну частку в структурі собівартості продукції. Тому організація їх обліку та контролю набуває особливої актуальності.

Правильний облік загальновиробничих витрат забезпечує формування достовірної інформації про витрати підприємства, що є необхідною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Контроль цих витрат дозволяє виявляти відхилення від запланованих показників, аналізувати причини їх виникнення та розробляти заходи щодо оптимізації витратної частини. Відтак, удосконалення методики обліку та контролю загальновиробничих витрат сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства та зміцненню його позицій на ринку.

Зважаючи на вищезазначене, дослідження питань, пов'язаних з організацією обліку та контролю загальновиробничих витрат, є своєчасним та важливим для забезпечення ефективного управління ресурсами підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліку та розподілу загальновиробничих витрат підприємства розглядали у своїх працях багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, К. Друрі, В.І. Єфіменко, Є.В. Мних, Ю.І. Осадчий, В.Ф. Палій, О.Ю. Редька, Дж. Г. Сігел, Дж. К. Шим. Особливу увагу цій проблемі приділяли Дж. Г. Хелкам, Д.Т. Декос-тер, Е.Л. Шайфер і М.Т. Зібел. Вони запропонували свої можливі варіанти баз розподілу загальновиробничих витрат. Незважаючи на велику кількість роботи, що вже була здійснена провідними вченими, варто зазначити, що це питання розкрито не повністю і потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних, методичних та практичних засад організації обліку та контролю загальновиробничих витрат на підприємстві, а також розробка рекомендацій щодо їх удосконалення для підвищення ефективності управління витратами та оптимізації собівартості продукції. **Завданнями дослідження** є:

- розкрити поняття та склад загальновиробничих витрат;
- дослідити класифікацію загальновиробничих витрат;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку і контролю загальновиробничих витрат;
- провести аналіз документального відображення обліку загальновиробничих витрат на підприємстві;
- проаналізувати аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат на підприємстві;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку загальновиробничих витрат;
- визначити мету та завдання контролю загальновиробничих витрат;
- розкрити як здійснюється внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат;
- запропонувати шляхи удосконалення контролю загальновиробничих витрат.

Об’єкт дослідження – процес обліку та контролю загальновиробничих витрат на підприємстві.

Предмет дослідження – методологічні та організаційні підходи до обліку і контролю загальновиробничих витрат, їх вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Під час дослідження **використано комплекс методів**, що забезпечують всебічний аналіз обліку та контролю загальновиробничих витрат. Зокрема, теоретичні методи включали аналіз і синтез наукових джерел, нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань бухгалтерського обліку і контролю витрат. Це дозволило узагальнити наявний досвід та визначити основні підходи до організації обліку загальновиробничих витрат.

Емпіричні методи включали спостереження, порівняння та узагальнення практичного досвіду підприємств у сфері обліку витрат. Аналіз фінансової та управлінської звітності ТОВ «Любинецький млин» сприяв виявленню недоліків у чинній системі обліку та контролю загальновиробничих витрат.

Також було застосовано економіко-статистичні методи, зокрема аналіз відхилень, що дозволило оцінити ефективність використання ресурсів підприємства та розробити заходи з оптимізації витрат.

Крім того, використовувалися графічні методи, які допомогли наочно представити взаємозв'язки між підрозділами підприємства, структуру загальновиробничих витрат та основні етапи контролю.

У кваліфікаційній роботі розроблено теоретичні та практичні підходи до організації обліку і контролю загальновиробничих витрат, що мають важливе значення для підвищення ефективності управління витратами на підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування в діяльності ТОВ «Любинецький млин» для вдосконалення процесу обліку загальновиробничих витрат, підвищення точності їх розподілу та покращення внутрішнього контролю. Запропоновані методичні підходи дозволять підприємству оптимізувати використання ресурсів, зменшити непродуктивні витрати та підвищити фінансову стійкість.

Одержані результати можуть бути використані також іншими підприємствами, що прагнуть покращити систему контролю загальновиробничих витрат. Вони можуть стати основою для розробки внутрішніх регламентів та методичних рекомендацій щодо обліку та управління витратами у виробничій сфері.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження, викладені в кваліфікаційній роботі, були оприлюднені на IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції, 22-23 березня 2022 р., а також знайшли відображення у публікації за темою дослідження: «Облік і контроль витрат за місцями їх виникнення та центрами відповідальності».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, а також розкрито практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади обліку та контролю загальновиробничих витрат, проаналізовано їх економічну сутність та класифікацію.

У другому розділі досліджено методику обліку загальновиробничих витрат на підприємстві ТОВ «Любинецький млин», проведено аналіз існуючої системи контролю.

У третьому розділі запропоновано напрями вдосконалення обліку та контролю загальновиробничих витрат, обґрунтовано ефективність запропонованих заходів.

У висновках узагальнено результати дослідження та сформульовано рекомендації щодо підвищення ефективності управління загальновиробничими витратами.

Список використаних джерел містить 51 найменування.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 73 сторінки, включаючи 16 таблиць, 14 рисунків та 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1.1. Поняття та склад загальновиробничих витрат

Підготовка та розподіл облікової інформації про загальновиробничі витрати (ЗВВ) є важливим питанням для будь-якого підприємства. Достовірна інформація про витрати компанії впливає на процес прийняття управлінських рішень та визначення фінансових результатів її діяльності. Водночас дані про загальновиробничі витрати є основним джерелом інформації для виявлення резервів зниження собівартості продукції та підвищення рентабельності підприємства [18]. Тому правильний підхід до обліку загальновиробничих витрат є сьогодні досить актуальним питанням.

При вивченні загальновиробничих витрат підприємства необхідно розглянути, як вони обліковуються в бухгалтерському обліку. Згідно з Національним положенням про стандарти бухгалтерського обліку України, а саме НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», витратами вважаються такі витрати, що зменшують економічні вигоди у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань і призводять до зменшення капіталу (за винятком зменшення капіталу в результаті вилучення або розподілу капіталу власниками) [42].

Слід зазначити, що важливість теми виробничих витрат відображена і в принципах бухгалтерського обліку, а саме в принципі нарахування доходів і витрат. Це також пояснює функцію витрат у бухгалтерському обліку. При визначенні фінансових результатів за звітний період необхідно зіставити доходи з витратами, понесеними для отримання цих доходів. З цієї причини важливо зазначити, що у фінансовій звітності доходи і витрати визнаються в міру їх виникнення, незалежно від дати або суми грошового платежу. Таким чином, у загальноприйнятому розумінні бухгалтерський облік – це самостійна прикладна

наука з незалежними суб'єктами та об'єктами, які є її складовими. На підприємстві об'єктами бухгалтерського обліку є загалом всі витрати, включаючи загальновиробничі. Для початку давайте подивимося на рис. 1.1, щоб зрозуміти, де знаходяться витрати, як вони функціонують і яку роль відіграють.

Рис. 1.1. Об'єкти бухгалтерського обліку [39]

Судячи з наведеної вище схеми, логічно зробити висновок, що важливою складовою виробничого процесу є собівартість продукції та калькуляція витрат. Якщо взяти простий приклад, то під час виробництва певного продукту ми використовуємо певні ресурси (наприклад, матеріали, працю, гроші тощо), тобто витрачаємо їх для створення і реалізації продукції. Калькуляція собівартості – це визначення грошової вартості продукту відповідно до витрат, праці, послуг і використаних матеріалів. Визначення собівартості продукції є одним з основних аспектів нормального функціонування підприємства. Це підтверджує у своїй книзі Г.М. Рябенко. Він вважає, що оцінка і контроль виробничої діяльності підприємства тісно пов'язані з аналізом собівартості продукції, робіт і послуг, як загальних, так і окремих видів [47, с. 319].

Загальновиробничі витрати є невід'ємною складовою собівартістю продукції, відображаючи витрати на організацію та управління виробничими

процесами. Вони охоплюють широкий спектр витрат, які не можуть бути окремо віднесені до конкретного виду продукції, але є необхідними для забезпечення безперебійної роботи підприємства.

Серед учених немає єдиної думки щодо організації бухгалтерського обліку на підприємствах і загального розподілу витрат на виробництво. Вивченням цієї теми займалися такі вчені: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голова, В.І. Єфименко, Є.В. Мних, В.Ф. Палій та інші. Проте в умовах реформування бухгалтерського обліку та економічних змін ці питання залишаються актуальними і потребують нових рішень [18].

Слід зазначити, що багато вчених висловлювали свою думку з цього питання, оскільки в П(С)БО 16 «Витрати» немає точного визначення загальновиробничих витрат. Наприклад, Пушкар М.С. дає таке визначення ЗВВ: «Це витрати на утримання і контроль роботи основних і допоміжних виробництв, а також витрати на організацію і координацію їх виробничих процесів» [44].

Загальновиробничі витрати – це витрати, які не можуть бути одночасно віднесені до конкретних видів продукції або окремих виробничих операцій, проте є необхідними для забезпечення безперебійної роботи виробничої системи підприємства. До них належать витрати на управління виробництвом, утримання та експлуатацію виробничих приміщень і обладнання, амортизація основних засобів, витрати на забезпечення безпеки техніки, а також інші витрати, які сприяють організації виробничого процесу [40].

Відповідно до законодавства України, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», загальновиробничі витрати витрачаються як ті витрати, які не включаються лише до самовартості конкретних видів продукції, але є обов'язковими для підтримання виробничої діяльності підприємства [40]. Цей підхід дозволяє правильно розподіляти витрати між об'єктами розрахунку та формувати достовірну собівартість продукції.

На міжнародному рівні, відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), загальновиробничі витрати трактуються як витрати, що забезпечують виробничий процес, але не можуть бути прямо пов'язані з окремими виробничими одиницями. Для їх розподілу вибираються стандартизовані методики, які базуються на встановлених коефіцієнтах, що дозволяють забезпечити баланс фінансової звітності підприємств [27; 45].

Сучасні дослідники вітчизняної школи обліку надають різні трактування загальновиробничих витрат. Так, наприклад, Ковальчук О. В. у своєму навчальному посібнику розглядає загальновиробничі витрати як комплекс витрат, які поділяються на змінні та постійні. Змінні витрати залежать від обсягів виробництва, а постійно – залишаються практично незмінними незалежними від виробничих показників [14].

Інші дослідники, такі як Бондаренко П. І., підкреслюють, що ефективне управління загальновиробничими витратами є ключовим чинником підвищення економічної ефективності підприємства та його конкурентоспроможності [3].

Ластовецький В.О. вважає непрямыми (загальновиробничими) витратами ті витрати, що не належать до основних витрат, зумовлених технологією виробництва, і формують технічні витрати (основні витрати) на продукцію (роботи, послуги), а саме витрати на технічні матеріали, робочу силу та експлуатацію засобів праці [19]. Сутність загальновиробничих витрат можна наочно проілюструвати на рис. 1.2.

Витрати на управління виробництвом включають зарплату керівництва, адміністративні витрати, організацію роботи виробничих підрозділів тощо. Ці витрати допомагають координувати діяльність підприємства і приймати оперативні рішення [Про бухгалтерський].

Витрати на утримання та експлуатацію виробничих приміщень і обладнання охоплюють витрати на ремонт, технічне обслуговування, оплату комунальних послуг, забезпечення безпеки виробництва тощо. Вони є необхідними для підтримки безперебійної роботи виробничої бази [Міжнародні стандарти].

Амортизаційні витрати відображають зношення основних засобів і нематеріальних активів, які виготовлені у виробничому процесі. Вони розподіляються в течії ряду служб активів, впливаючи на собівартість продукції [Міжнародні стандарти], [Ковальчук О. В. Управління].

Відповідно до рис.1.2. загальновиробничі витрати – це витрати, які не можуть бути одночасно віднесені до конкретних одиниць продукції, але забезпечують нормальне функціонування всього виробничого процесу [40], [27].

Рис.1.2. Суть загальновиробничих витрат

Загальний обсяг цих витрат враховується при формуванні собівартості продукції, що дозволяє підприємству аналізувати ефективність виробництва та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації витрат [14], [3].

Варто відзначити, роль загальновиробничих витрат у формуванні собівартості продукції:

1. *Розподіл витрат.* Загальновиробничі включають витрати на управління, утримання виробничих приміщень і обладнання, амортизацію, оплату комунальних послуг, витрати на техніку безпеки тощо. При розрахунку

собівартості продукції ці витрати розподіляються між виробничими одиницями за встановленими методиками (наприклад, на основі виробничих норм чи коефіцієнтів), що дозволяють відобразити реальні витрати підприємства [40].

2. *Управлінські рішення.* Високий рівень загальновиробничих витрат можна свідчити про неефективне управління виробничим процесом. Аналіз їх структури дозволяє керівництву прийняти обґрунтовані рішення щодо оптимізації процесів, впровадження сучасних технологій та автоматизації, що разом із зниженням собівартості продукції та підвищенням конкурентоспроможності підприємства [14].

3. *Внутрішній контроль.* Відповідно до сучасних підходів вітчизняних дослідників, ефективне управління загальновиробничими витратами є ключовим чинником у підвищенні економічної ефективності виробництва. Оптимізація цих витрат дозволяє не лише зменшити собівартість, але й забезпечити стабільність виробничих процесів, що є місцем для довгострокового фінансового планування підприємства [3].

Із цього можна дійти висновку, що загальновиробничі витрати – це витрати, які не можуть бути прямо віднесені на конкретний об'єкт витрат, наприклад, витрати різних підрозділів на організацію та контроль виробничого процесу, витрати на утримання й експлуатацію машин і устаткування, будівель тощо.

Відповідно до П(С)БО 16 загальновиробничі витрати підрозділяються на постійні, які залишаються незмінними по відношенню до змін обсягу виробництва, і змінні, які включають витрати, що змінюються прямо пропорційно до змін обсягу виробництва [19].

Підприємства визначають власні списки змінних і постійних витрат на основі своєї облікової політики. При цьому вони повинні враховувати особливості діяльності компанії, такі як вид продукції, особливості організації виробництва і наявність суміжних виробництв. Існує також змішана система калькуляції, яка включає в себе як змінні, так і постійні витрати [13].

Ефективне управління цими витратами можливе при умові визначення

впливу факторів витрат на їхню величину і наявність взаємозв'язку між ними в рамках певного періоду часу [18]. Ці проблеми можуть бути вирішені шляхом удосконалення класифікації загальновиробничих витрат за оптимальною кількістю ознак, що характеризують призначення та економічний зміст витрат, з урахуванням організаційної структури та особливостей. Під час вибору критеріїв розподілу необхідно враховувати, що варіація загальновиробничих витрат і варіація критеріїв розподілу мають пропорційну або майже пропорційну залежність, і використовувати показник, що забезпечить найбільш точне віднесення непрямих витрат на відповідні об'єкти калькулювання [6].

Згідно з П(С)БО 16, можливими критеріями розподілу загальновиробничих витрат є витрати робочого часу, заробітна плата, діяльність і прямі витрати [28]. Компанії можуть обирати критерії розподілу накладних витрат.

Загальновиробничі витрати розподіляються за звітний період на основі фактичних даних. Однак, щоб визначити виробничі витрати за період для ефективного контролю, підприємству необхідна інформація про величину загальновиробничих витрат за цей період. Для розрахунку коефіцієнтів розподілу слід розрізняти два основні періоди: рік і місяць. Але для прийняття управлінських рішень також можна застосовувати й інші періоди [28].

Таким чином, загальновиробничі витрати розглядаються як важливий компонент собівартості, який потребує системного підходу до їхнього обліку, аналізу та оптимізації, що сприяє покращенню управлінських рішень та економічних показників підприємства. Загальновиробничі витрати (ЗВВ) є невід'ємною складовою собівартістю продукції та відображають витрати, пов'язані з організацією та управлінням виробничими процесами, які не можуть бути віднесені до конкретного об'єкта витрат. Удосконалення потребує також нормативна база за цим питанням. Внесення змін на законодавчому рівні дозволить врегулювати цей процес, уникаючи певних непорозумінь.

1.2. Класифікація загальновиробничих витрат

Класифікація загальновиробничих витрат є ключовим етапом у розумінні структури собівартості продукції, оскільки дозволяє розділити витрати за більшою ознакою, що зменшує їх точний розподіл між виробничими об'єктами. Сучасні вітчизняні дослідники відзначають, що правильне розмежування загальновиробничих витрат дозволяє не тільки отримати об'єктивну оцінку собівартості продукції, але й підтримує прийняття ефективних управлінських рішень щодо оптимізації виробничого процесу [3].

Найважливішими ознаками класифікації витрат у фінансовому обліку є класифікація за видом діяльності (операції), періодом визнання та економічними факторами. Витрати за видами діяльності являють собою низку витрат на виконання конкретних операцій [16, с. 264].

Михайленко О.В. і Ялигін М.С. вважають, що залежно від ступеня однорідності витрати можна розділити на прості (елементарні) витрати і комплексні витрати. До простих (елементарних) належать витрати з однорідним економічним змістом, такі як сировина, основні матеріали та заробітна плата. Комплексні витрати неоднорідні за своїм складом і охоплюють кілька економічних чинників, наприклад, витрати на утримання та експлуатацію техніки, загальновиробничі витрати через брак [26, с. 247].

Як уже зазначалося вище, важливо розрізняти витрати і доходи залежно від виду діяльності. Залежно від виду економічної діяльності витрати поділяються на операційні та інші. Операційна діяльність підрозділяється на основну операційну діяльність та іншу операційну діяльність, яка не є фінансовою або інвестиційною діяльністю; інша діяльність містить фінансову та інвестиційну діяльність.

Операційні витрати пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративними витратами та витратами на організацію і проведення продажів. Витрати за іншою операційною діяльністю

включають витрати на організацію та проведення продажів; витрати на дослідження та розроблення; витрати, списані під час вибуття оборотних активів; збитки від знецінення; витрати на житлово-комунальне господарство, дошкільні, оздоровчі та культурні заклади; інші витрати, які не відносяться до фінансової або інвестиційної діяльності. Витрати за іншою діяльністю включають у себе витрати за фінансовою та інвестиційною діяльністю. Відповідно до чинної системи бухгалтерського обліку витрати за фінансовою та інвестиційною діяльністю відображаються на одних і тих самих рахунках, що не дає чіткої інформації про витрати за цими видами діяльності та ускладнює визначення фінансових результатів за кожним із них окремо [16, с. 265].

Продукція та інші запаси, вироблені компанією з використанням найманої праці, послуг та інвентарю, оцінюються за виробничою собівартістю. Виробнича собівартість продукції включає накладні витрати і класифікується за такими статтями:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі трудові витрати;
- інші прямі витрати;
- загальновиробничі накладні витрати.

Прямі матеріальні витрати – це витрати на матеріальні цінності, що використовуються у виробництві конкретних видів продукції, робіт і послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний об'єкт витрат.

До прямих матеріальних витрат належать витрати на сировину, основні та допоміжні матеріали, малоцінне і швидкозношуване спеціальне устаткування та інвентар, паливо та електроенергію, що використовуються для технічних цілей.

Прямі витрати на оплату праці включають основну і додаткову заробітну плату працівників, зайнятих виробництвом продукції, виконанням робіт або наданням послуг [16, с. 270-274].

Інші прямі витрати включають усі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені на конкретний об'єкт витрат. До них належать

насамперед внески на обов'язкове соціальне страхування (соціальні заходи) за працівників, зайнятих у виробництві [16, с. 270-274].

Порядок формування виробничих витрат та їхній взаємозв'язок із загальновиробничими витратами показано на рис. 1.3.

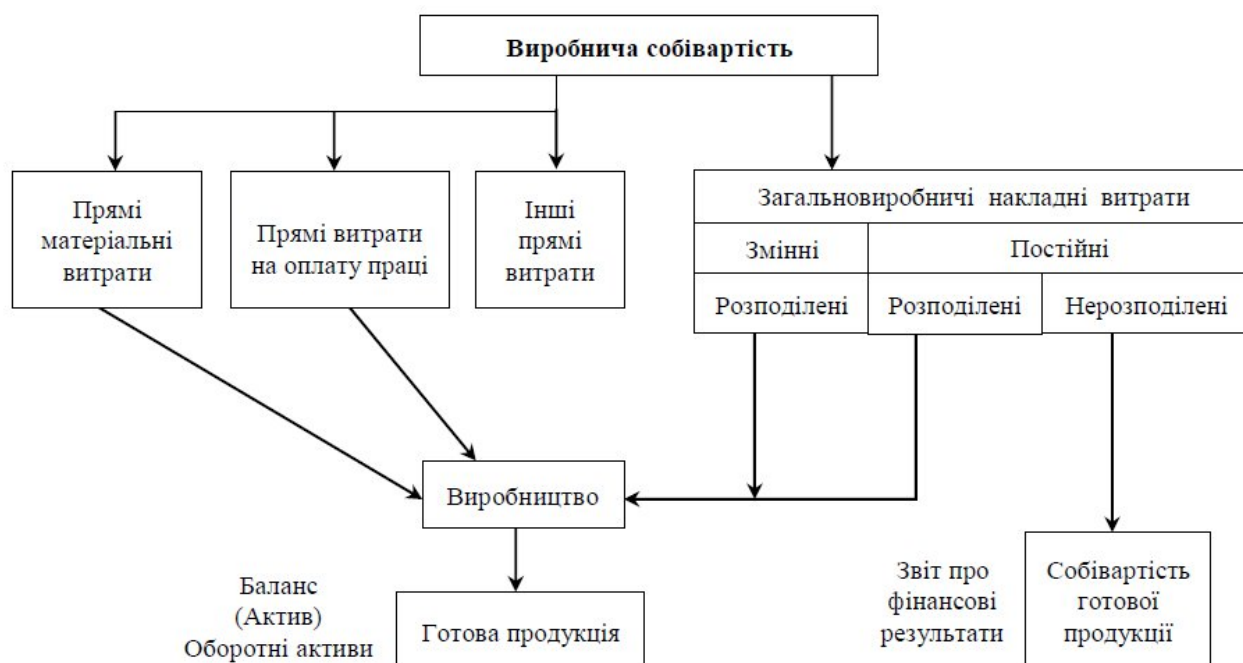

Рис. 1.3. Порядок формування виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) [48, с. 12]

Таким чином, загальновиробничі витрати є непрямими витратами, також відомими як накладні витрати. Оскільки вони пов'язані з виробництвом різних видів робіт і послуг, їх можна розділити на постійні та змінні. Постійні накладні витрати не залежать від обсягу виробництва.

Постійні накладні витрати розподіляються за кожним об'єктом витрат з використанням критеріїв розподілу за нормального обсягу виробництва (наприклад, робочі години, заробітна плата, обсяг діяльності, прямі витрати тощо). Нерозподілені постійні накладні витрати включаються до собівартості продажів у тому періоді, в якому вони були понесені. Сума розподілених і нерозподілених постійних виробничих накладних витрат не може перевищувати фактичну величину [48, с. 199].

Змінні загальновиробничі витрати включають витрати на утримання та управління виробництвом (цехами, дільницями), які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно зміні обсягу виробництва. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на відповідні об'єкти витрат з використанням бази розподілу, що базується на фактичній виробничій потужності звітного періоду [4].

Важливо зауважити, що основні категорії загальновиробничих витрат детально описані в нормативних документах з обліку витрат. А саме, в НП(С)БО 16 вказано, що загальновиробничі витрати поділяються на:

1. Витрати на управління виробництвом (оплата праці управлінського персоналу цехів і відділів; відрахування на соціальні потреби та медичне страхування управлінського персоналу цехів і відділів; витрати на відрядження працівників відділів та цехів);

2. Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення (цехів, відділів, ліній);

3. Амортизація нематеріальних активів загальновиробничого призначення (цехів, відділів, ліній);

4. Витрати на утримання, експлуатацію, ремонт, страхування й операційне забезпечення, оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;

5. Витрати на вдосконалення технології та організації виробництва (заробітна плата та відрахування на соціальне страхування працівників, зайнятих удосконаленням технології та організації виробництва, підвищенням якості, надійності, довговічності та інших експлуатаційних характеристик продукції в процесі виробництва; витрати на матеріали, купівельні комплектуючі для виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій та ін.).

6. Комунальні витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;

7. Витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу, відрахування на соціальні заходи, медичне

страхування працівників і засобів управління виробництвом, витрати на технічний контроль виробничого процесу та якості продукції, робіт і послуг);

8. Витрати на охорону праці, техніку безпеки та охорону довкілля;

9. Інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів та інструментів зі складу на виробництво, внутрішньозаводське переміщення готової продукції з цеху на склад; нестачі незавершеного виробництва, нестачі та втрати від псування матеріальних цінностей у цеху, оплата простоїв тощо) [16].

Існують і протилежні думки дослідників з приводу розподілу витрат, описаних вище, наприклад, Ю.В. Подмешальської, Л.К. Феофанова та І.С. Абрамової. Вони вважають, що не всі елементи обліку відображені в документі і бухгалтерам необхідно приймати рішення самостійно. Тому вони зводять порядок розподілу загальновиробничих витрат до таких етапів:

1. Класифікація загальновиробничих витрат;
2. Вибір бази для розподілу загальновиробничих витрат;
3. Визначення нормального рівня функціонування;
4. Розрахунок планової бази постійних і змінних витрат;
5. Розрахунок фактичної суми накладних витрат;
6. Розподіл постійних витрат;

7. Включення загальновиробничих витрат до собівартості продукції та собівартості реалізованої продукції;

8. Розподіл загальновиробничих витрат між видами продукції [37, с. 56].

Розкриття класифікації загальновиробничих витрат з урахуванням положення законодавства України, міжнародних стандартів та трактування сучасних вітчизняних дослідників подано у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація загальновиробничих витрат

Класифікаційна ознака	Опис	Джерела
За характером зміни		
Змінні	Витрати, які змінюються пропорційно до обсягу	[40], [27]

загальновиробничі витрати	виробництва (наприклад, витрати на змінний персонал чи витрати на споживчі матеріали, що залежать від обсягів виробництва).	
Постійні загальновиробничі витрати	Витрати, які залишаються практично незмінними незалежними від рівня виробничої активності (наприклад, орендна плата, заробітна плата управлінського персоналу, витрати на комунальні послуги).	[40], [27]
За економічним змістом		
Витрати на управління виробництвом	Включають оплату праці апарату управління, витрати на адміністрування, організацію роботи цехів, дільниць тощо.	[14], [4]
Амортизація основних засобів та нематеріальних активів	Розподіл вартості основних засобів і нематеріальних активів загальновиробничого призначення в течії їх строку експлуатації.	[14], [4]
Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт	Включають витрати на технічне обслуговування, ремонт виробничого обладнання та приміщень, що забезпечують безперебійну роботу виробничої системи.	[14], [3]
Витрати на вдосконалення технологій та організації виробництва	Витрати, пов'язані з модернізацією виробничих процесів, впровадженням нових технологій та оптимізацією організаційних структур з метою підвищення ефективності виробництва.	[14], [3]
Витрати на обслуговування виробничого процесу	Охоплюють витрати, що забезпечують належне функціонування виробничої системи, зокрема, витрати на обслуговування обладнання та супровідні послуги.	[14], [3]
Витрати на охорону праці та техніку безпеки	Витрати, спрямовані на забезпечення умов безпечної праці та охорони здоров'я працівників, включаючи заходи з дотримання стандартів безпеки.	[14], [4]
Інші загальновиробничі витрати	Усі інші витрати, які не входять до зазначених категорій, але є необхідними для організації виробничого процесу (наприклад, витрати на внутрішню логістику, консалтинг тощо).	[40], [3]

Ця класифікація відповідає як вимогам національного законодавства, так і міжнародним стандартам бухгалтерського обліку, що забезпечують прозорість та порівняння фінансової звітності підприємств [40], [27]. Сучасні вітчизняні дослідники підкреслюють, що точне розмежування та аналіз загальновиробничих витрат є критично важливими для ефективного управління

витратами, оптимізації виробничих процесів та підвищення економічної ефективності підприємства [14], [4].

Також, можна переглянути розподіл загальновиробничих витрат та детальну схему їх виникнення відповідно до фахової літератури на рис. 1.4. Це дозволить краще зрозуміти структуру витрат та їх зв'язок з виробничим процесом.

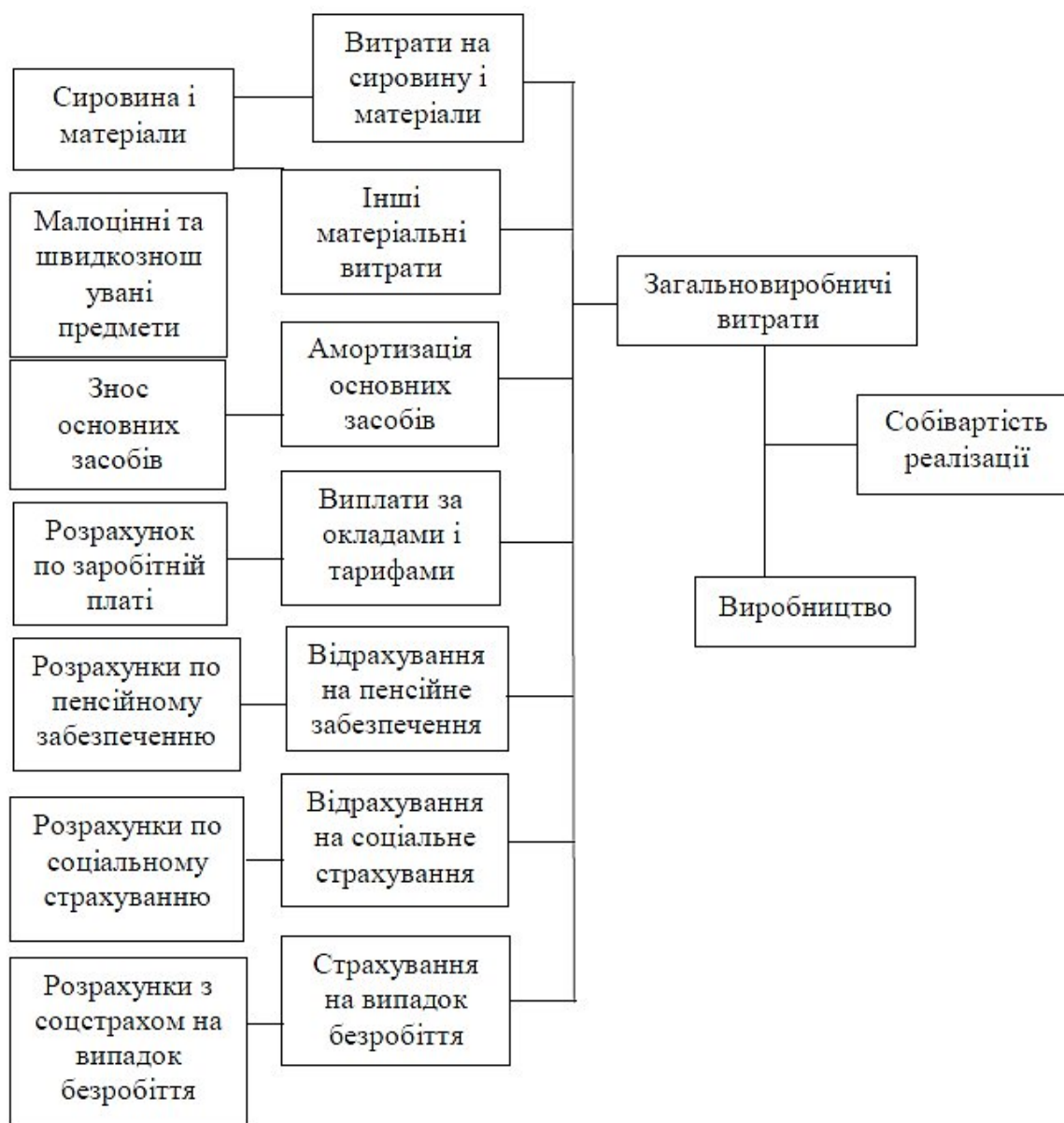

Рис. 1.4. Схема формування загальновиробничих витрат [7, с. 136]

Таким чином, розуміння природи витрат важливе для ефективного управління ними і слугує основою для науково обґрунтованої класифікації витрат за певними критеріями. Обґрунтована класифікація витрат дає змогу

ефективно контролювати витрати і вести точний облік, що, своєю чергою, дає змогу компаніям досягати своїх бізнес-цілей [26, с. 247].

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю загальновиробничих витрат

Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю загальновиробничих витрат є елементом системи бухгалтерського обліку, що гарантує достовірність, прозорість та фундаментальність фінансової звітності підприємства. Даний аспект регулюється як законодавством України, зокрема Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», так і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, що включає єдиний підхід до класифікації, розподілу та контролю витрат [40].

Вітчизняні дослідники, такі як Ковальчук О.В. В. та Бондаренко П. І., надають особливу увагу аналізу загальновиробничих витрат як одного з ключових елементів управління виробничими процесами. За їхніми дослідженнями належне нормативно-правове регулювання витрат на оптимізацію виробництва, зниження собівартості продукції та підвищення конкурентоспроможності підприємства [3], [14]. Вони підкреслюють необхідність постійного вдосконалення методології обліку витрат у відповідності до сучасних економічних умов і технологічних умов, які також змінюють відображення у відповідних нормативних документах.

Законодавча база України встановлює основні принципи ведення обліку витрат, зокрема до розподілу загальновиробничих витрат між окремими об'єктами розрахунку та їх відображення у фінансових звітах. Ці норми спрямовані на забезпечення об'єктивності та точності обліку, що є основою для прийняття управлінських рішень і стратегічного планування діяльності підприємства [40].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлює основні принципи ведення обліку, включаючи класифікацію і розподіл загальновиробничих витрат. Цей закон зобов'язує

підприємство відображати всі витрати, які не можуть бути прямо віднесені до окремих видів продукції, у складі собівартості, що дозволяє отримати достовірну інформацію про економічний стан підприємства [40]. Крім того, нормативні документи, розроблені Міністерством фінансів України, містять методичні рекомендації щодо обліку витрат, що сприяють гармонізації внутрішньої звітності.

Для початку зазначимо нормативно-правову базу обліку витрат, це:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- НП(С)БО 16 «Витрати»;
- НП(С)БО 18 «Будівельні контракти»;
- НП(С)БО 31 «Фінансові витрати»;
- НП(С)БО 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин»;
- Інструкцією про застосування «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» № 291.

Методологічні засади формування інформації щодо витрат підприємств будь яких форм власності (крім банків та бюджетних установ) і її розкриття у фінансовій звітності визначає НП(С)БО 16 «Витрати» [16, с.263].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (П(С)БО 16) регламентує порядок обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах України. Відповідно до цього стандарту загальновиробничі витрати розділяються на змінні та постійні.

До складу загальновиробничих витрат включаються такі витрати:

1. Витрати на управління виробництвом – оплата праці апарату управління цехами, дільницями та відповідні відрахування на соціальні заходи; витрати на службові відрядження персоналу цехів і дільниць.
2. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальновиробничого призначення – амортизаційні відрахування на основні засоби та нематеріальні активи, що використовують у виробничому процесі.

3. Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт основних засобів загальновиробничого призначення – витрати на обслуговування та підтримку в робочому стані виробничого обладнання та застосування.

4. Витрати на вдосконалення технологій та організації виробництва – витрати, пов'язані з покращенням технологічних процесів та організаційних структур виробництва.

5. Витрати на обслуговування виробничого процесу – оплата праці загальновиробничого персоналу, відрахування на соціальні витрати, витрати на технологічний контроль якості продукції.

6. Витрати на охорону праці та техніку безпеки – витрати, спрямовані на забезпечення безпечних умов праці та утримання техніки безпеки.

7. Інші витрати – внутрішньозаводське переміщення матеріалів, нестачі незавершеного виробництва, оплата простоїв тощо.

П(С)БО 16 встановлює наступний порядок розподілу загальновиробничих витрат [28]:

–Змінні загальновиробничі витрати – витрати на обслуговування та управління виробництвом, які змінюються пропорційно до обсягу діяльності. Вони розподіляються на кожен об'єкт витрати з використанням бази розподілу (роки праці, заробітна плата, обсяг діяльності, прямі витрати тощо), виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

–Постійні загальновиробничі витрати – витрати на обслуговування та управління виробництвом, які залишаються незмінними при зміні обсягу діяльності. Вони розподіляються на кожен об'єкт витрати з використанням бази розподілу при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до відповідності реалізованої продукції в період їх виникнення. Загальна сума розподілених та нерозподілених постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину.

Таким чином, П(С)БО 16 забезпечує чіткі вимоги щодо обліку та розподілу загальновиробничих витрат, що погіршують точну визначену собівартість продукції та об'єктивне відображення фінансового стану підприємства.

Щодо міжнародних стандартів, то в Україні існує нормативна база з обліку витрат, включно зі спеціальними стандартами. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 3332Л1 (12.05.11) [41]. Публічні акціонерні товариства, банки та інші підприємства, визначені у відповідному переліку Кабінету Міністрів України, зобов'язані складати фінансову звітність згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ. МСБО) [1, с. 9]

Згідно з МСБО, витрати – це не зменшення економічних вигод протягом звітного періоду, що здійснюється у формі відтоку або зменшення активів або збільшення зобов'язань, які ведуть до зменшення капіталу, не пов'язаних з його розподілом між учасниками акціонерного капіталу.

На міжнародному рівні накладні витрати регулюються відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), зокрема IAS 2 «Запаси» та інших стандартів, що застосовують метод розподілу витрат між одиницями виробництва. Використовуючи МСБО, компанії, що працюють на міжнародному рівні, незалежно від їхнього місцезнаходження, можуть забезпечити конкурентоспроможність і надійність своєї фінансової звітності [39]. Ці стандарти встановлюють принцип, згідно з яким накладні витрати мають розподілятися виходячи з їхнього характеру, функції та взаємозв'язку з виробничим процесом.

Міжнародна практика не містить часткового виокремлення стосовно витрат у МСБО. Основні критерії цієї категорії розкриті у МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 2 «Запаси», МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 18 «Дохід», МСБО 23 «Витрати на позики», МСБО 38 «Нематеріальні активи» та ін. Національні й міжнародні підходи щодо оцінки й визначення витрат є ідентичними. Зокрема МСБО 1 «Подання фінансових звітів» представляє класифікацію витрат здійснювати за характером, наприклад, придбання матеріалів, витрати на рекламу, амортизація, виплати працівникам, транспортні витрати. Цю рекомендацію також може бути реалізовано функціонально як частину «собівартості продажів», наприклад, у разі комерційних та

адміністративних витрат. Цей опис повністю відповідає класифікації витрат за економічними факторами та статтями калькуляції в національних рахунках, як це визначено в НП(С)БО 16 «Витрати».

Наприклад, у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» є чітке визначення поняття «витрати», а в НП(С)БО 16 «Витрати» такого визначення немає та описано методологію; НП(С)БО 16 «Витрати» не розкриває суму витрат у грошовому виразі, але в пункті 6 посилається на «витрати за звітний період», Визначення таке саме, як і в НП(С)БО 1. Є уточнення, що «за умови, що витрати можуть бути надійно оцінені» [25, с. 165].

Класифікація та групування витрат у МСБО ґрунтується на загальноприйнятій практиці проведення відмінностей між статтями витрат, понесених під час звичайної діяльності, і статтями витрат, не пов'язаних зі звичайною діяльністю. Згідно з МСБО, запаси оцінюються за собівартістю, включаючи:

- вартість придбання;
- витрати на обробку.
- інші витрати, що безпосередньо відносяться до запасів (табл. 1.2) [1, с. 9].

Таблиця 1.2

Структура собівартості

СОБІВАРТІСТЬ				
Витрати на придбання	Витрати на переробку			Інші витрати
ціна закупівлі – податки – витрати на доставку	Прямі витрати на оплату праці	Виробничі накладні витрати		- витрати на проектування, - амортизація витрат на розробку, - амортизація платежів та ліцензій, - витрати на зберігання
		Змінні накладні витрати	Постійні накладні витрати	

Розглянута вище структура витрат практично ідентична структурі, передбаченій національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Тому можна погодитися з думкою Андросової О.Ф. і Дубініної С.Н. Вони

стверджують, що витрати класифікуються залежно від виду діяльності, в якій вони здійснюються, за економічними факторами і статтями витрат. Також вони розрізняють прямі та непрямі витрати, змінні та постійні витрати, одиничні та складові фактори, витрати поточного періоду, витрати минулого періоду та витрати майбутнього періоду, продуктивні витрати, непродуктивні витрати та надзвичайні витрати [1, с. 10].

Щодо інших науковців, то багато хто з них наголошує на різниці між представленням постійних і змінних загальновиробничих витрат у НП(С)БО 16 «Витрати» та в МСБО 2 «Запаси», а також формуванням критеріїв їх розподілу. Різниця полягає в тому, що в НП(С)БО 16 «Витрати» подано повний реєстр за складом загальновиробничих витрат, що значно спрощує роботу бухгалтерів у розрізі класифікаційних угруповань у компаніях. Водночас відмінність полягає в тому, що згідно з НП(С)БО 16 «Витрати» загальновиробничі витрати включаються до собівартості продукції, робіт або послуг, тоді як згідно з МСБО 2 «Запаси» вони є критеріями, пов'язаними з оцінкою запасів, зокрема, з витратами [11, с. 132-1331].

Необхідно також взяти до уваги дослідження Мельник Е.Г., присвячене концепції відмінностей і подібностей у відображенні витрат у фінансовій звітності різними авторами. Зокрема, О. Августова зазначає, що в методологічних аспектах обліку процесу виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) суттєвих відмінностей в оцінці та відображенні в обліку витрат за національними та міжнародними стандартами немає, проте питання практичного застосування стандартів відрізняється від стандартів, прийнятих на міжнародному рівні, оскільки враховуються конкретні внутрішні обставини, [25, с. 165].

Ромашко О. вказує на наявність суттєвих відмінностей у відображенні витрат в обліку та звітності та зазначає, що ключовими умовами удосконалення чинних національних стандартів є визначення конкретних понять і термінів та зближення чинних стандартів обліку витрат з податковим законодавством [25, с. 165].

Таким чином, більшість авторів сходяться на думці щодо відмінностей між національними та міжнародними стандартами, хоча перехід вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти потребує розв'язання низки важливих практичних питань. Українська система бухгалтерського обліку та звітності має забезпечити поступову адаптацію до міжнародних стандартів фінансової звітності і гарантувати, що невідповідність між національною та міжнародною системами обліку буде зафіксована користувачами. Ми вважаємо, що система має бути побудована таким чином, щоб можна було порівнювати та прогнозувати її вплив на підтримку звітності користувачів бухгалтерського обліку.

Сучасні вітчизняні дослідники, зокрема Ковальчук О. В. та Бондаренко П. І., підкреслюють, що нормативно-правове забезпечення обліку загальновиробничих витрат є ключовим чинником, який дозволяє оптимізувати виробничі процеси, втратити собівартість продукції та підвищити конкурентоспроможність підприємства [14], [3]. У цьому підрозділі буде детально проаналізовано основні нормативно-правові акти та стандарти, що регламентують облік і контроль загальновиробничих витрат, а також мають місце сучасні підходи до їх застосування на практиці.

Отже, нормативно-правове регулювання загальновиробничих витрат в Україні інтегрує вимоги національного законодавства та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, забезпечуючи комплексний підхід до класифікації, обліку та контролю витрат, який є невід'ємною частиною формування собівартості продукції. Такий підхід посилює підвищення достовірності фінансової звітності, оптимізацію виробничих процесів та прийняття ефективних управлінських рішень, що, у свою чергу, позитивно впливає на конкурентоспроможність підприємств.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Документальне відображення обліку загальновиробничих витрат

У процесі ведення бухгалтерського обліку важливе місце займає правильне документування господарських операцій, зокрема загальновиробничих витрат. Це забезпечує достовірність фінансової звітності та ефективний контроль за витратами підприємства.

Загальновиробничі витрати, згідно з Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (НП(С)БО 16), поділяються на постійні та змінні. До змінних належать витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, ділень), що змінюються прямо пропорційно до зміни обсягу діяльності. Постійні загальновиробничі витрати залишаються незмінними при зміні обсягу діяльності. Перелік і склад цих витрат підприємство визначає самостійно [28].

Документування господарських операцій є основою для їх відображення в бухгалтерському обліку. Первинні документи фіксують факти здійснення господарських операцій і служать підставою для бухгалтерського обліку. Відсутність належним чином оформленого первинного документа робить неможливим відображення операції в обліку [9].

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», первинні документи повинні містити обов'язкові реквізити: назву документа, дату і місце складання, зміст та обсяг господарської операції, посади осіб, відповідальних за її здійснення, та їхні підписи [40].

Отже, належне документування загальновиробничих витрат відповідно до НП(С)БО 16 та законодавчих вимог забезпечує точність і прозорість бухгалтерського обліку, що є запорукою ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

ТОВ «Любинецький млин» є підприємством, що спеціалізується на виробництві продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, а також здійснює оптову та роздрібну торгівлю харчовими продуктами. Підприємство активно розвиває свою діяльність на ринку харчової промисловості та орієнтується на забезпечення споживачів якісною продукцією. На підприємстві дотримуються основних принципів документування господарських операцій, рис.2.1.

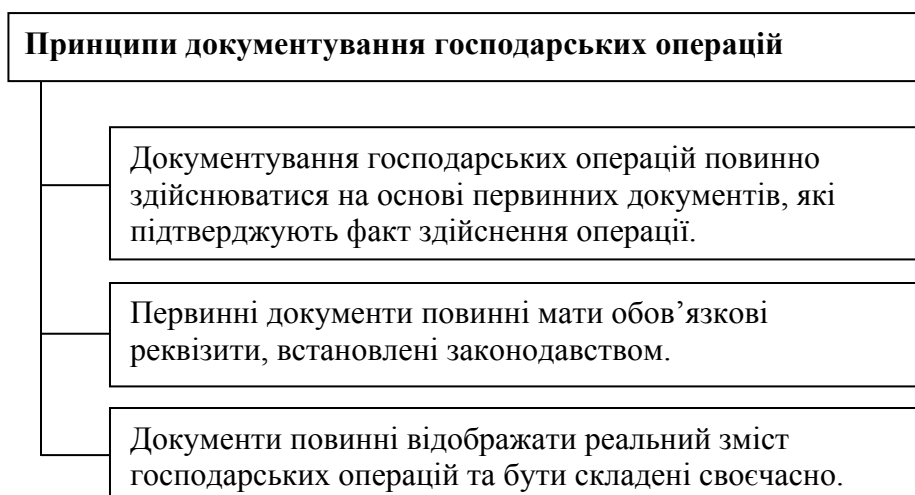

Рис.2.1. Принципи документування господарських операцій [43]

Первинні документи є основою бухгалтерського обліку, оскільки вони фіксують факти здійснення господарських операцій та служать підставою для їх відображення в обліку. Вимоги до таких документів, включають обов'язкові реквізити, порядок складання та зберігання, регулюються низкою законодавчих актів України, зокрема Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та іншими нормативними документами.

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», первинні документи повинні містити такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення, їхні особисті підписи [40].

Крім того, залежно від специфіки операції та технології обробки даних, до первинних документів можуть включатися додаткові реквізити, такі як:

- ідентифікаційний код підприємства;
- номер документа;
- підстави для здійснення операції;
- інші необхідні дані [35].

Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її завершення. Вони можуть бути створені як у паперовій, так і в електронній формі. Для електронних документів необхідно дотримуватися вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг, зокрема щодо накладання електронного підпису [33].

Підприємства зобов'язані забезпечити належне зберігання первинних документів протягом встановлених законодавством термінів. Зокрема, відповідно до статті 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [40], первинні документи повинні зберігатися не менше трьох років. Для документів, пов'язаних з оподаткуванням, термін зберігання може бути продовжено відповідно до податкового законодавства.

Основні вимоги до документування господарських операцій встановлені такими законодавчими актами:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: визначає загальні принципи бухгалтерського обліку, вимоги до первинних документів, їх складання та зберігання.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» (П(С)БО 9): регулює облік запасів, включаючи вимоги до документування операцій з надходження, переміщення та вибуття запасів.

3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.1995: встановлює порядок створення, приймання, обробки та зберігання первинних документів і облікових регістрів [35].

Дотримання встановлених вимог до первинних документів забезпечує достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також сприяє ефективному контролю за господарською діяльністю підприємства.

Облік загальновиробничих витрат на підприємстві, зокрема на ТОВ «Любинецький млин», потребує ретельного документування для забезпечення достовірності фінансової звітності та ефективного управління ресурсами. Первинні документи відіграють ключову роль у цьому процесі, оскільки вони фіксують факти здійснення господарських операцій.

Нижче представлено таблицю 2.1, яка класифікує основні первинні документи відповідно до видів загальновиробничих витрат.

Таблиця 2.1

Класифікація первинних документів за видами витрат

Вид витрат	Первинні документи
Матеріальні витрати	– Вимоги-накладні на відпуск матеріалів – Акти на списання матеріалів – Лімітно-забірні картки
Витрати на оплату праці	– Табелі обліку використання робочого часу – Наряди на відрядну роботу – Розрахунково-платіжні відомості
Амортизація	– Розрахунки амортизації – Акти на списання основних засобів
Інші витрати	– Акти про надання послуг – Рахунки-фактури – Внутрішні накази та розпорядження

Нижче наведено таблицю 2.2, яка описує порядок заповнення та обробки основних первинних документів з обліку загальновиробничих витрат, а також відповідальних осіб за їх оформлення.

Таблиця 2.2

Порядок заповнення та обробки первинних документів з обліку загальновиробничих витрат

Первинний документ	Порядок заповнення	Відповідальні особи
Вимога-накладна на відпуск матеріалів	Оформлюється при відпуску матеріалів зі складу у виробництво. Містить інформацію про найменування матеріалу, кількість, ціну та суму. Підписується комірником та отримувачем матеріалів.	Комірник, начальник цеху
Наряд на відрядну роботу	Використовується для обліку виконаних робіт працівниками з відрядною формою оплати праці. Вказуються дані про обсяг виконаних робіт, розцінки та суми нарахувань. Підписується бригадиром та працівником.	Бригадир, працівник
Табель обліку використання робочого часу	Фіксує відпрацьований час кожного працівника. Заповнюється щоденно та підсумовується щомісяця. Підписується табельником та керівником підрозділу.	Табельник, керівник підрозділу
Розрахунково-платіжна відомість	Містить дані про нараховану заробітну плату, утримання та суми до виплати. Оформлюється бухгалтерією на підставі табелів та інших документів. Підписується бухгалтером та керівником підприємства.	Бухгалтер, керівник підприємства
Акт на списання основних засобів	Складається при вибутті основних засобів через непридатність або з інших причин. Містить інформацію про причини списання, характеристики об'єкта та його вартість. Підписується комісією зі списання.	Комісія зі списання, головний бухгалтер
Розрахунок амортизації	Визначає суми амортизаційних відрахувань за період. Оформлюється бухгалтерією на підставі даних про основні засоби. Підписується бухгалтером.	Бухгалтер
Акт про надання послуг	Підтверджує факт надання послуг сторонніми організаціями або внутрішніми підрозділами. Містить опис наданих послуг, їх обсяг та вартість. Підписується виконавцем та замовником.	Виконавець, замовник

Належне оформлення та обробка первинних документів забезпечують точність бухгалтерського обліку та сприяють ефективному контролю за загальновиробничими витратами на підприємстві [Загальновиробничі витрати].

Облік загальновиробничих витрат на підприємстві, зокрема на ТОВ «Любинецький млин», передбачає використання різних облікових регістрів для систематизації та узагальнення інформації про витрати. Це забезпечує точність фінансової звітності та ефективне управління ресурсами.

У таблиці 2.3 представлено основні види облікових регістрів, які використовуються для обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин».

Таблиця 2.3

Основні види облікових регістрів, які використовуються для обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин»

Вид регістру	Опис
Журнали-ордери	Хронологічні або систематичні записи господарських операцій за певними рахунками бухгалтерського обліку.
Відомості	Деталізовані записи, що розкривають інформацію про окремі статті витрат або види витрат.
Машинограми	Автоматизовані регістри, сформовані за допомогою бухгалтерських програм, що містять узагальнену інформацію про витрати.

Порядок відображення інформації в регістрах:

- інформація в регістри обліку вноситься на підставі первинних документів;
- записи в регістрах повинні бути чіткими, акуратними та без помилок;
- регістри повинні вестися систематично та своєчасно;
- для кожного виду витрат відкривається окремий аналітичний рахунок;
- в кінці місяця підраховуються підсумки за кожним видом витрат;
- дані з аналітичних рахунків переносяться в синтетичний облік [29].

На рис.2.2 покажемо взаємозв'язок між первинними документами та регістрами обліку.

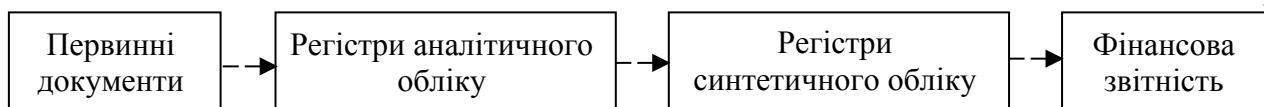

Рис.2.2. Взаємозв'язок між первинними документами та регістрами обліку

У таблиці 2.4 опишемо основні форми облікових регістрів.

Таблиця 2.4

Основні форми облікових регістрів на ТОВ «Любинецький млин»

Форма регістру	Опис
Журнал-ордер №10	Використовується для обліку загальновиробничих витрат за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати».
Відомість №12	Містить деталізацію загальновиробничих витрат за статтями (наприклад, заробітна плата, матеріали, амортизація).
Машинограма «Загальновиробничі витрати»	Автоматизований звіт, що узагальнює інформацію про загальновиробничі витрати за певний період.

Належна організація облікових регістрів та їх взаємозв'язок з первинними документами забезпечує точність обліку загальновиробничих витрат та сприяє ефективному управлінню підприємством. На ТОВ «Любинецький млин» можуть використовуватися й інші регістри обліку. Важливо, щоб усі регістри обліку велися відповідно до вимог законодавства та внутрішніх положень підприємства. Використання комп'ютерних програм для ведення обліку дозволяє автоматизувати процес формування регістрів та підвищити точність облікової інформації. Варто зазначити, що форми регістрів можуть змінюватися залежно від змін у законодавстві та внутрішніх положеннях підприємства.

Контроль за достовірністю документального відображення загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» є ключовим аспектом забезпечення точності фінансової звітності та ефективного управління ресурсами підприємства. Цей процес включає внутрішній контроль за правильністю оформлення документів, інвентаризацію запасів та основних засобів, а також перевірку відповідності фактичних витрат плановим показникам.

Для забезпечення належного внутрішнього контролю за оформленням документів з обліку загальновиробничих витрат на підприємстві доцільно використовувати таблицю 2.5, яка відображає основні етапи контролю, відповідальних осіб та частоту виконання.

Таблиця 2.5

Внутрішній контроль за достовірністю документального відображення загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин»

Етап контролю	Контрольні процедури	Відповідальні особи	Частота виконання
Перевірка повноти та правильності заповнення первинних документів	Перевірка наявності всіх обов'язкових реквізитів, відповідність змісту операції фактичним обставинам	Відповідальні за складання документів	Щоденно
Зіставлення даних первинних документів з даними облікових регістрів	Перевірка правильності розрахунків, відповідність даних первинних документів регістрам обліку	Головний бухгалтер	Щотижнево
При відображенні в регістрах обліку	Перевірка кореспонденції рахунків, відповідність даних аналітичного та синтетичного обліку	Головний бухгалтер	
Проведення внутрішнього аудиту облікових процесів		Внутрішній аудитор	Щоквартально
Аналіз відповідності витрат затвердженому бюджету		Фінансовий менеджер	Щомісячно
Періодичний контроль	Вибіркова перевірка документів, звірка даних з іншими джерелами інформації	Внутрішній аудитор, керівник	

Інвентаризація є важливим елементом контролю, спрямованим на забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вона передбачає перевірку та документальне підтвердження наявності, стану та оцінки активів підприємства [12].

Вона проводиться з метою:

- виявлення фактичної наявності запасів та основних засобів;
- перевірки їх стану та придатності;

- виявлення надлишків, нестач та псування;
- перевірки правильності ведення обліку.

Порядок проведення інвентаризації:

1. Створюється інвентаризаційна комісія.
2. Складаються інвентаризаційні описи.
3. Проводиться фактичний перерахунок та огляд запасів та основних засобів.
4. Виявляються розбіжності між фактичними та обліковими даними.
5. Складається акт інвентаризації.
6. Результати інвентаризації відображаються в обліку.

На рис.2.3 відображено схему перевірки відповідності фактичних витрат плановим показникам.

Рис.2.3. Перевірка відповідності фактичних витрат плановим показникам

Такий підхід до контролю за достовірністю документального відображення загальновиробничих витрат сприяє підвищенню фінансової дисципліни та ефективності управління.

Безсумнівно, що внутрішній контроль є важливим елементом системи управління підприємством. Інвентаризація дозволяє забезпечити достовірність облікової інформації. Аналіз відхилень фактичних витрат від планових показників дозволяє виявити резерви зниження витрат. Важливо, щоб система контролю була ефективною та відповідала специфіці діяльності ТОВ «Любинецький млин».

Отже, документальне відображення обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» є ключовим аспектом забезпечення точності фінансової звітності та ефективного управління ресурсами підприємства. Відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати», загальновиробничі витрати поділяються на постійні та змінні. Постійні витрати залишаються незмінними при зміні

обсягу діяльності, тоді як змінні витрати змінюються пропорційно до обсягу виробництва.

Для обліку загальновиробничих витрат використовується рахунок 91 «Загальновиробничі витрати». На дебеті цього рахунку накопичуються витрати, які потім розподіляються на об'єкти обліку відповідно до обраної бази розподілу, наприклад, пропорційно до суми прямих витрат.

Підприємство самостійно визначає перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат, а також бази їх розподілу, закріплюючи ці положення в наказі про облікову політику.

Таким чином, належна організація документального відображення загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» сприяє підвищенню ефективності управління підприємством та забезпечує достовірність фінансової звітності.

2.2. Аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат на підприємстві

Аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат є невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Вони забезпечують детальне відображення витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням виробничого процесу, що, у свою чергу, сприяє точному формуванню собівартості продукції та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Організація синтетичного обліку загальновиробничих витрат є важливим елементом бухгалтерського обліку на підприємстві, оскільки забезпечує накопичення та систематизацію інформації про витрати, пов'язані з організацією та управлінням виробничим процесом. Синтетичний облік загальновиробничих витрат здійснюється на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», де накопичуються всі витрати, пов'язані з організацією та управлінням виробництвом.

Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» призначений для обліку витрат на організацію та управління виробництвом продукції. Він є збірно-розподільним рахунком, на якому накопичуються витрати, що не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виду продукції.

Для деталізації обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» можна використовувати такі субрахунки:

- 911 «Постійні загальновиробничі витрати».
- 912 «Змінні загальновиробничі витрати».
- 913 «Витрати на утримання та експлуатацію обладнання».
- 914 «Витрати на оплату праці загальновиробничого персоналу».
- 915 «Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення».
- 916 «Витрати на комунальні послуги».
- 917 «Інші загальновиробничі витрати» [46].

На рис. 2.4 зображено порядок відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

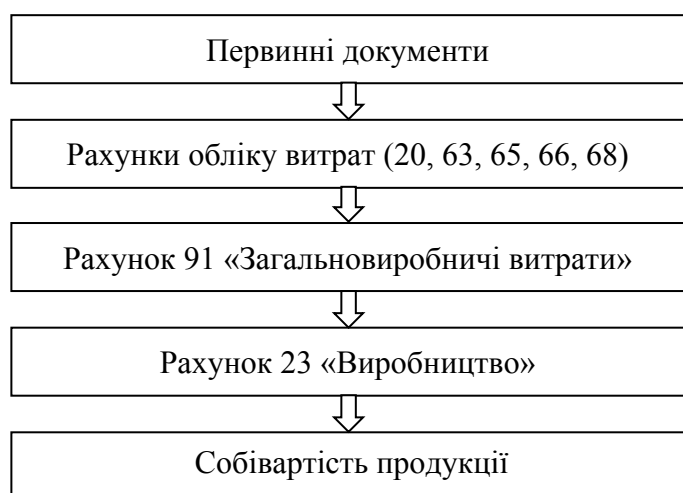

Рис.2.4.Порядок відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку

Витрати, накопичені на рахунку 91, щомісячно розподіляються між об'єктами обліку витрат, зокрема, рахунками 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації». За дебетом рахунку 91 відображаються суми визнаних

загальновиробничих витрат, а за кредитом – їх списання на відповідні рахунки [31].

У таблиці 2.6 відображено кореспонденцію рахунків з обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин».

Таблиця 2.6

**Кореспонденція рахунків з обліку загальновиробничих витрат на
ТОВ «Любинецький млин»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нараховано заробітну плату загальновиробничому персоналу	91	66	10 000
2	Нараховано амортизацію обладнання	91	13	5 000
3	Списано матеріали на загальновиробничі потреби	91	20	2 000
4	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	91	65	2 200
5	Відображено вартість комунальних послуг	91	63	1 500
6	Списано загальновиробничі витрати на собівартість продукції	23	91	20 700

Важливо, щоб усі витрати були правильно класифіковані та відображені в обліку. Вибір субрахунків залежить від специфіки діяльності ТОВ «Любинецький млин». Списання загальновиробничих витрат на собівартість продукції здійснюється на основі бази розподілу, обраної підприємством.

Аналітичний облік загальновиробничих витрат ведеться більш детально, дозволяючи розподілити витрати за конкретними статтями, підрозділами або центрами відповідальності. Він забезпечує детальне відстеження витрат, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та підвищенню ефективності виробництва. Аналітичний облік загальновиробничих витрат необхідний для:

- контролю за використанням ресурсів у виробничих підрозділах;
- виявлення причин відхилень фактичних витрат від планових показників;
- прийняття управлінських рішень щодо оптимізації витрат;
- калькулювання собівартості продукції;
- аналізу рентабельності виробництва.

Для детального аналізу загальновиробничих витрат аналітичний облік ведеться в таких розрізах:

- за видами витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизація, комунальні послуги тощо.
- за місцями виникнення витрат: цехи, дільниці, відділи та інші структурні підрозділи підприємства.
- за центрами відповідальності: керівники підрозділів або відповідальні особи, які контролюють витрати у своїх сферах діяльності.

Для ведення аналітичного обліку на підприємстві ТОВ «Любинецький млин» застосовуються такі інструменти:

- аналітичні картки – містять інформацію про витрати за конкретними статтями, підрозділами або центрами відповідальності.
- відомості – застосовуються для накопичення даних про витрати за певний період з подальшим узагальненням.

Приклад побудови аналітичного обліку на підприємстві ТОВ «Любинецький млин» наведено на рис. 2.5.

**Рис.2.5. Побудова аналітичного обліку на підприємстві ТОВ
«Любинецький млин»**

Для систематизації та порівняння даних про загальновиробничі витрати ТОВ «Любинецький млин» можна використовувати таблицю, яка дозволяє відстежувати витрати за різними категоріями та виявляти тенденції та

відхилення. Наведемо приклад такої таблиці на основі діяльності підприємства у виробництві борошна та круп, табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Відстеження тенденцій та відхилення із загальновиробничих витрат

Категорія витрат	Планові витрати (грн)	Фактичні витрати (грн)	Відхилення (грн)	Відхилення (%)
Матеріальні витрати				
Закупівля пшениці	500,000	520,000	+20,000	+4%
Закупівля гречки	200,000	190,000	-10,000	-5%
Витрати на оплату праці				
Заробітна плата операторів	150,000	155,000	+5,000	+3.33%
Заробітна плата технічного персоналу	100,000	95,000	-5,000	-5%
Амортизація обладнання	50,000	50,000	0	0%
Комунальні послуги	30,000	35,000	+5,000	+16.67%
Інші витрати	20,000	18,000	-2,000	-10%
Загалом	1,050,000	1,063,000	+13,000	+1.24%

Дана таблиця 2.7 дозволяє виявляти, які категорії витрат перевищують планові показники, а які – менші за них. Це допомагає виявляти потенційні проблеми або можливості для економії. Також така таблиця є корисним інструментом для підготовки внутрішніх звітів та презентацій для керівництва підприємства. Регулярне оновлення та аналіз таких таблиць сприяють покращенню фінансового контролю та ефективності діяльності ТОВ «Любинецький млин».

Отже, ефективна організація аналітичного та синтетичного обліку загальновиробничих витрат забезпечує прозорість фінансової інформації, сприяє оптимізації витрат та підвищенню рентабельності підприємства.

Розподіл загальновиробничих витрат (ЗВВ) є ключовим елементом управлінського обліку, оскільки він впливає на визначення собівартості продукції та прийняття стратегічних рішень на підприємстві.

Загальновиробничі витрати розподіляються між об'єктами витрат на основі певних баз, які обираються підприємством залежно від специфіки діяльності.

На ТОВ «Любинецький млин» можуть використовуватися такі бази розподілу:

- години праці основних виробничих робітників – використовується, коли витрати залежать від часу, витраченого на виробництво.

- заробітна плата основних виробничих робітників – використовується, коли витрати пропорційні заробітній платі.

- матеріальні витрати – використовується, коли витрати залежать від вартості використаних матеріалів.

- обсяг випущеної продукції – використовується, коли витрати пропорційні кількості випущеної продукції.

- машино-години роботи обладнання – використовується, коли витрати залежать від часу роботи обладнання.

Вибір бази розподілу залежить від характеру витрат та виробничого процесу підприємства.

Методи розподілу загальновиробничих витрат:

- Пропорційно до бази розподілу: загальна сума витрат ділиться на суму бази розподілу, а потім множиться на значення бази розподілу для кожного виду продукції.

- Нормативний метод: встановлюється норматив витрат на одиницю бази розподілу, а потім множиться на фактичне значення бази розподілу для кожного виду продукції.

- Метод прямих витрат: загальновиробничі витрати відносяться на собівартість продукції пропорційно прямим витратам.

У бухгалтерському обліку розподілені ЗВВ відображаються через кореспонденцію рахунків: Дт 23 «Виробництво» / Кт 91 «Загальновиробничі витрати» – для відображення змінних ЗВВ та постійних розподілених ЗВВ.

– Дт 90 «Собівартість реалізованої продукції» / Кт 91 «Загальновиробничі витрати» – для відображення нерозподілених постійних ЗВВ.

Як приклад, розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» наведемо у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Розподіл загальновиробничих витрат ТОВ «Любинецький млин»

Вид продукції	База розподілу (години праці)	Сума бази розподілу	Частка бази розподілу	Загальновиробничі витрати, грн	Розподілені витрати, грн
Борошно пшеничне	1 000	2 500	0,4	50 000	20 000
Борошно житнє	800	2 500	0,32	50 000	16 000
Крупи	700	2 500	0,28	50 000	14 000
Всього	2 500	2 500	1,00	50 000	50 000

Пояснення до таблиці:

– вид продукції – перелік продукції, що виробляється на ТОВ «Любинецький млин».

– база розподілу (години праці) – показник, який використовується для розподілу загальновиробничих витрат. У цьому прикладі використовується база розподілу «години праці основних виробничих робітників».

– сума бази розподілу – загальна кількість годин праці, витрачених на виробництво всіх видів продукції.

– частка бази розподілу – частка годин праці, витрачених на виробництво кожного виду продукції, у загальній кількості годин праці.

– загальновиробничі витрати, грн. – загальна сума загальновиробничих витрат, що підлягають розподілу.

– Розподілені витрати, грн: сума загальновиробничих витрат, що припадає на кожен вид продукції.

Розрахунок розподілених витрат:

Розподілені витрати розраховуються за формулою:

*Розподілені витрати = Загальновиробничі витрати * Частка бази розподілу*

*Розподілені витрати на борошно пшеничне = 50 000 грн * 0,4 = 20 000 грн*

Така система розподілу та відображення ЗВВ забезпечує точне визначення собівартості продукції та дозволяє ефективно управляти витратами підприємства.

Синтетичний та аналітичний облік є двома взаємопов'язаними рівнями бухгалтерського обліку, які забезпечують повну та достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства. Синтетичний облік надає узагальнену інформацію про фінансові операції підприємства, відображаючи їх на відповідних рахунках плану рахунків. Аналітичний облік деталізує дані синтетичного обліку, розкриваючи інформацію за окремими субрахунками, що дозволяє глибше аналізувати та контролювати фінансові операції.

Взаємозв'язок між ними забезпечується через єдину систему рахунків, де кожен субрахунок аналітичного обліку підключений до відповідного синтетичного рахунка. Це дозволяє здійснювати контроль за повнотою та правильністю відображення господарських операцій.

Використання даних аналітичного обліку для складання звітності:

1. Фінансова звітність складається на основі даних як синтетичного, так і аналітичного обліку, що забезпечує її достовірність та відповідність реальному фінансовому стану підприємства.

2. Аналіз та прийняття управлінських рішень базуються на детальних даних аналітичного обліку, що дозволяє керівництву підприємства оперативно реагувати на зміни та ефективно управляти ресурсами.

Таким чином, синтетичний та аналітичний облік є двома рівнями єдиної системи, де дані аналітичного обліку детально розкривають інформацію, узагальнену в синтетичному обліку, забезпечуючи повноту та достовірність фінансової звітності підприємства.

2.3. Удосконалення обліку загальновиробничих витрат

Удосконалення обліку загальновиробничих витрат є ключовим аспектом підвищення ефективності фінансового управління підприємством. Завдяки точному та детальному обліку цих витрат можна досягти більшої прозорості фінансової інформації, що сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

У сучасних умовах господарювання підприємства стикаються з необхідністю оптимізації витрат для забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності. Особливу увагу слід приділяти удосконаленню обліку загальновиробничих витрат, оскільки вони безпосередньо впливають на собівартість продукції та фінансовий результат діяльності.

Та все ж, спочатку варто провести аналіз існуючої системи обліку загальновиробничих витрат, оцінити недоліки та проблеми в організації обліку, ефективності використання інформації про витрати.

Під час аналізу встановлено недоліки та проблеми в організації обліку загальновиробничих витрат, а саме:

1. Недостатня деталізація аналітичного обліку, що ускладнює контроль за витратами за центрами відповідальності та місцями виникнення.
2. Використання застарілих методів розподілу витрат, які не відображають реальний зв'язок між витратами та видами продукції.
3. Відсутність або недостатність автоматизації обліку, що призводить до помилок та затримок у формуванні звітності.
4. Недостатній внутрішній контроль за правильністю оформлення документів та відображенням витрат в обліку.
5. Відсутність чітко прописаних робочих планів рахунків аналітичного обліку.
6. Недостатня оперативність в отриманні інформації для прийняття управлінських рішень.

Удосконалення обліку загальновиробничих витрат є ключовим для підвищення ефективності фінансового управління ТОВ «Любинецький млин». Враховуючи виявлені недоліки в організації обліку, пропонується впровадити наступні напрямки покращення. Розглянемо їх детальніше.

1. Впровадження сучасних інформаційних технологій.

Інтеграція сучасних інформаційних систем у бухгалтерський облік дозволить автоматизувати процеси, зменшити кількість помилок та прискорити формування звітності. Зокрема, рекомендується впровадити такі технології, див. табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Сучасні інформаційні технології

Інформаційна технологія	Опис впровадження
ERP-система (Enterprise Resource Planning)	Інтеграція ERP-системи дозволить об'єднати всі бізнес-процеси підприємства в єдину платформу, що забезпечить автоматизацію обліку, фінансового аналізу та управління ресурсами.
Система електронного документообігу	Впровадження електронного документообігу забезпечить швидке та безпечне оброблення фінансових документів, зменшить використання паперових носіїв та покращить доступ до документів.
Бухгалтерський програмний продукт	Використання спеціалізованого бухгалтерського програмного забезпечення спростить процеси обліку, автоматизує розрахунки та забезпечить відповідність законодавчим вимогам.
Інструменти бізнес-аналітики (BI)	Застосування BI-інструментів дозволить аналізувати великі обсяги фінансових даних, виявляти тенденції та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Покращення документування та внутрішнього контролю є необхідними для забезпечення достовірності фінансової інформації та запобігання можливим порушенням. Рекомендується впровадити наступні заходи:

- Розробка та впровадження стандартних операційних процедур (СОП). Чітко визначені СОП для всіх облікових процесів забезпечать стандартизацію дій, підвищать ефективність роботи та зменшать ризик помилок.

- Регулярні внутрішні аудити. Проведення планових перевірок облікових процесів допоможе виявляти та виправляти недоліки, забезпечуючи відповідність обліку встановленим стандартам.
- Навчання персоналу. Постійне підвищення кваліфікації бухгалтерського та фінансового персоналу сприятиме кращому розумінню процедур та підвищенню якості обліку.
- Використання системи контролю доступу. Обмеження доступу до фінансових даних на основі ролей та повноважень співробітників зменшить ризик несанкціонованого доступу та маніпуляцій з інформацією.
- Автоматизація процесів контролю. Використання програмних засобів для моніторингу та аналізу фінансових транзакцій дозволить оперативно виявляти аномалії та реагувати на потенційні проблеми.

Удосконалення системи документування та внутрішнього контролю на ТОВ «Любинецький млин» наведено на рис. 2.6.

Рис.2.6. Удосконалення системи документування та внутрішнього контролю на ТОВ «Любинецький млин»

Впровадження зазначених заходів сприятиме покращенню обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин», підвищить ефективність фінансового управління та забезпечить більш прозору фінансову звітність.

Оптимізація методів розподілу витрат, впровадження системи обліку за центрами відповідальності та використання елементів управлінського обліку є також важливими факторами підвищення ефективності фінансового управління на ТОВ «Любинецький млин». Розглянемо кожен з цих напрямків детальніше.

1. Оптимізація методів розподілу витрат:

Для більш точного відображення витрат та покращення управлінських рішень слід переглянути існуючі методи розподілу витрат. Рекомендується:

- Аналіз існуючих методів. Оцінити поточні методи розподілу витрат за критеріями гнучкості, простоти використання та здатності надавати своєчасну інформацію для прийняття рішень.
- Вибір оптимальних баз розподілу. Визначити найбільш відповідні бази для розподілу витрат, які відображають реальний зв'язок між витратами та видами продукції.
- Впровадження сучасних методів. Розглянути використання методів, які враховують специфіку виробництва та дозволяють більш точно відображати витрати.

2. Впровадження системи обліку за центрами відповідальності:

Облік за центрами відповідальності дозволяє деталізувати контроль за витратами та доходами, що сприяє більш ефективному управлінню підприємством. Рекомендується:

- Визначення центрів відповідальності. Розподілити підприємство на окремі підрозділи, кожен з яких буде відповідальний за певні витрати та доходи.
- Встановлення критеріїв оцінки діяльності. Розробити показники ефективності для кожного центру відповідальності, що дозволить оцінювати їхню діяльність та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

– Інтеграція з управлінським обліком. Забезпечити взаємодію обліку за центрами відповідальності з іншими елементами управлінського обліку, такими як бюджетування та планування.

3. Використання елементів управлінського обліку:

Елементи управлінського обліку, такі як планування, бюджетування та аналіз відхилень, сприяють покращенню фінансового контролю та прийняття стратегічних рішень. Рекомендується:

- Розробка бюджетів. Створення детальних бюджетів для різних підрозділів та напрямків діяльності підприємства.
- Регулярний аналіз відхилень: Порівняння фактичних витрат та доходів з бюджетними показниками для виявлення відхилень та вжиття коригувальних заходів.
- Забезпечення зворотного зв'язку. Організація регулярних нарад та звітів для обговорення фінансових результатів та планування подальших дій.

Впровадження зазначених заходів дозволить ТОВ «Любинецький млин» покращити облік витрат, підвищити ефективність управління та забезпечити фінансову стабільність підприємства. Який ще все таки очікувати ефект від зазначених напрямків, наведено на рис.2.7.

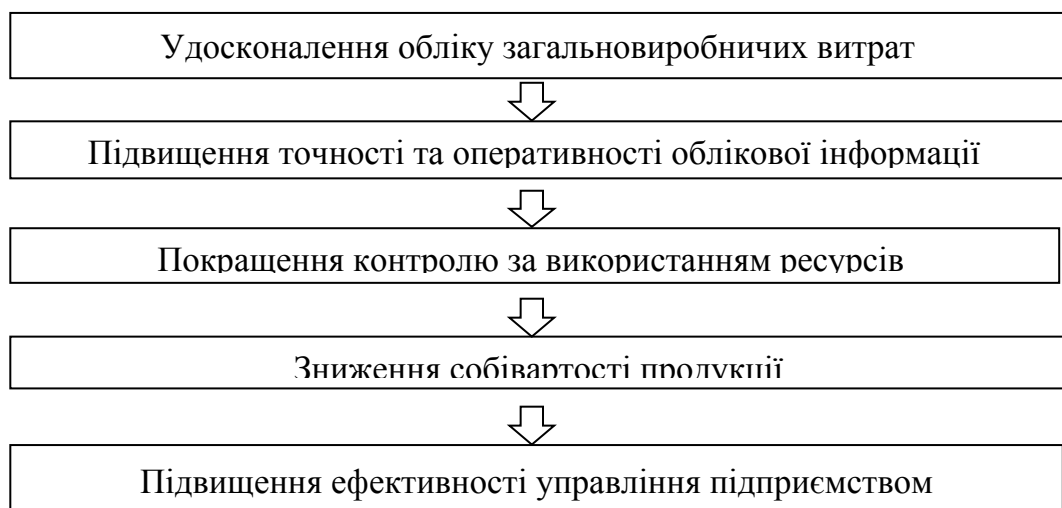

Рис.2.7. Очікуваний ефект від удосконалення обліку загальновиробничих витрат

У результаті проведеного аналізу системи обліку загальновиробничих витрат ТОВ «Любинецький млин» було виявлено ряд недоліків, які негативно впливають на ефективність управління витратами. Для їх усунення було запропоновано комплекс заходів, спрямованих на впровадження сучасних інформаційних технологій, удосконалення системи документування та внутрішнього контролю, оптимізацію методів розподілу витрат та впровадження системи обліку за центрами відповідальності.

Впровадження запропонованих заходів дозволить підвищити точність та оперативність облікової інформації, покращити контроль за використанням ресурсів, знизити собівартість продукції та підвищити ефективність управління підприємством. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності ТОВ «Любинецький млин» та забезпечить його стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Мета та завдання контролю загальновиробничих витрат

Контроль загальновиробничих витрат є невід’ємною складовою ефективного управління підприємством. Він спрямований на забезпечення раціонального використання ресурсів, зниження собівартості продукції та підвищення конкурентоспроможності на ринку. Відповідно, визначення чітких цілей і завдань контролю загальновиробничих витрат дозволяє підприємству своєчасно виявляти та усувати недоліки в процесі виробництва, оптимізувати витрати та покращувати фінансові результати.

Контроль загальновиробничих витрат є важливим інструментом управління підприємством, спрямованим на забезпечення ефективного використання ресурсів, зниження собівартості продукції та покращення фінансових результатів. Різні вчені та фахівці трактують цей процес по-різному. Т.М. Остапенко, Є.А. Карпенко, Т.М. Соколенко, Я.В. Гедіна, О.І. Симоненко, К.П. Проскура та інші дослідники розглядали різні аспекти загальновиробничих витрат підприємства, включаючи управління, облік, аудит і контроль цих витрат, а також бази їх розподілу як інструмент оптимізації собівартості продукції [2].

Автори статті в журналі «Ринок інфраструктури» визначають контрольовані загальновиробничі витрати як витрати, на величину яких впливають управлінські рішення або дії менеджера відповідного центру відповідальності. Автори статті в журналі «Економіка та суспільство» зазначають, що П(с)БО не надає чіткого визначення загальновиробничих витрат, а лише визначає їх склад, тому різні автори та вчені-економісти пропонують власні трактування цього поняття [51].

Варто зазначити, що національні стандарти бухгалтерського обліку не надають чіткого визначення поняття «контроль загальновиробничих витрат», що зумовлює різноманітність підходів до його трактування в науковій літературі.

Основні цілі контролю загальновиробничих витрат наведено на рис.3.1.

Рис.3.1. Основні цілі контролю загальновиробничих витрат

Досягнення цих цілей можливе шляхом впровадження сучасних методів обліку та контролю витрат, а також використання інформаційних технологій для автоматизації процесів збору та аналізу даних.

Окрім основних цілей контролю загальновиробничих витрат, таких як підвищення ефективності використання ресурсів, зниження витрат та покращення фінансових результатів, підприємство може також ставити перед собою інші важливі завдання:

- Планування виробництва та прогнозування діяльності. Детальний аналіз загальновиробничих витрат сприяє більш точному плануванню виробничих процесів та прогнозуванню майбутньої діяльності підприємства, що забезпечує стабільність та розвиток виробництва [10].
- Визначення собівартості продукції. Контроль загальновиробничих витрат дозволяє точно обчислити собівартість окремих видів продукції, що є

необхідним для формування цінової політики та оцінки рентабельності виробництва.

– Забезпечення відповідності нормативним вимогам та стандартам. Систематичний контроль витрат допомагає підприємству дотримуватися встановлених стандартів та нормативів, що сприяє підвищенню якості продукції та уникненню можливих санкцій.

Врахування цих додаткових цілей у процесі контролю загальновиробничих витрат сприяє комплексному підходу до управління витратами та підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Контроль загальновиробничих витрат також є важливою складовою управління підприємством, спрямованою на забезпечення ефективного використання ресурсів та підвищення фінансових результатів. Різні автори трактують цей процес по-різному, акцентуючи увагу на різних аспектах.

Вдовин М. Я. підкреслює важливість оперативного обліку та аналізу витрат основної діяльності, що дозволяє своєчасно виявляти відхилення та розробляти коригувальні заходи для забезпечення ефективності виробництва [5].

Паскалова Н. В. зазначає, що фінансовий контролінг у сфері управління витратами включає облік витрат за видами і центрами витрат, виявлення та аналіз відхилень від встановлених норм, а також коригування управлінських рішень для оптимізації витрат [32].

Конкретні завдання контролю загальновиробничих витрат:

1. Порівняння фактичних показників витрат із запланованими або нормативними для ідентифікації відхилень. Це дозволяє своєчасно виявляти проблемні зони та реагувати на них.

2. Дослідження факторів, які спричинили відхилення, включаючи внутрішні (наприклад, неефективне використання ресурсів) та зовнішні (зміни в економічному середовищі) причини. Глибокий аналіз допомагає зрозуміти корені проблем та уникнути їх у майбутньому.

3. На основі аналізу причин відхилень формуються конкретні дії для їх усунення або мінімізації. Це можуть бути зміни в технологічних процесах, оптимізація використання ресурсів, перегляд планів виробництва тощо.

Виконання цих завдань сприяє підвищенню ефективності виробництва, зниженню витрат та покращенню фінансових результатів підприємства.

Враховуючи вище викладене, основними цілями та завданнями контролю ТОВ «Любинецький млин» є:

1. Забезпечення раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів сприяє зменшенню втрат і підвищенню продуктивності виробництва.

2. Виявлення та усунення непродуктивних витрат дозволяє зменшити загальні виробничі витрати, що безпосередньо впливає на зниження собівартості продукції.

3. Ефективний контроль витрат сприяє збільшенню прибутковості підприємства та зміцненню його фінансової стабільності.

4. Детальний аналіз загальновиробничих витрат сприяє більш точному плануванню виробничих процесів та прогнозуванню майбутньої діяльності підприємства, що забезпечує стабільність та розвиток виробництва.

5. Контроль загальновиробничих витрат дозволяє точно обчислити собівартість окремих видів продукції, що є необхідним для формування цінової політики та оцінки рентабельності виробництва.

6. Систематичний контроль витрат допомагає підприємству дотримуватися встановлених стандартів та нормативів, що сприяє підвищенню якості продукції та уникненню можливих санкцій.

Впровадження ефективної системи контролю загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» сприятиме оптимізації витрат, підвищенню конкурентоспроможності продукції та забезпеченню стійкого фінансового стану підприємства.

3.2. Внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат

Внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат є важливим інструментом управління підприємством, спрямованим на забезпечення ефективного використання ресурсів та підвищення фінансових результатів. Він передбачає систему постійного спостереження за діяльністю підприємства, зокрема за збереженням і раціональним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, а також за достовірністю та доцільністю здійснюваних операцій.

Застосування внутрішньогосподарського контролю дозволяє своєчасно виявляти та усувати недоліки у процесі виробництва, запобігати безгосподарності, марнотратству, нестачам і крадіжкам, що особливо важливо для підприємств із значними обсягами цінностей і сировини [50].

Організація внутрішньогосподарського контролю загальновиробничих витрат є ключовим елементом системи управління підприємством, що спрямований на забезпечення ефективного використання ресурсів та досягнення фінансової стабільності. Впровадження дієвого внутрішнього контролю дозволяє своєчасно виявляти та усувати недоліки у процесі виробництва, запобігати нераціональному використанню ресурсів і покращувати фінансові результати діяльності підприємства.

Основні етапи організації внутрішньогосподарського контролю загальновиробничих витрат наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Етапи організації внутрішньогосподарського контролю загальновиробничих витрат

Етап	Завдання
Визначення об'єктів контролю	– Ідентифікація всіх видів загальновиробничих витрат, що підлягають контролю. – Встановлення ключових показників ефективності для кожного виду витрат.
Розробка методики	– Вибір підходів та методів оцінки ефективності

контролю	використання ресурсів. – Визначення періодичності та способів збору інформації про витрати.
Створення системи внутрішньої звітності	– Розробка форм звітності для фіксації та аналізу даних про загальновиробничі витрати. – Впровадження автоматизованих систем обліку для підвищення точності та оперативності обробки даних.
Призначення відповідальних осіб	– Визначення працівників або підрозділів, відповідальних за здійснення контролю та аналіз витрат. – Надання їм необхідних повноважень та ресурсів для виконання поставлених завдань.
Проведення регулярних перевірок та аналізу	– Здійснення планових та позапланових перевірок відповідності фактичних витрат запланованим показникам. – Аналіз причин відхилень та розробка коригувальних заходів.
Оцінка ефективності контрольних заходів	– Моніторинг результатів впроваджених коригувальних дій. – Адаптація методів контролю відповідно до змін у виробничих процесах та зовнішньому середовищі.

Варто зазначити, що ефективність внутрішньогосподарського контролю залежить від його інтеграції в загальну систему управління підприємством та підтримки з боку керівництва. Систематичний підхід до організації контролю сприяє не лише зниженню витрат, але й підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Організація ефективного контролю загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» передбачає чітке визначення структурних підрозділів та їхніх функцій у цьому процесі. Незважаючи на відсутність публічно доступної детальної інформації про організаційну структуру підприємства, можна окреслити загальні підходи до розподілу відповідальності за контроль витрат на підприємствах борошномельно-круп'яної промисловості [49].

1. Виробничі підрозділи (цехи, дільниці):

Функції:

- безпосереднє здійснення виробничих процесів;
- облік та контроль використання матеріальних і трудових ресурсів;
- звітування про фактичні витрати та відхилення від планових показників.

2. Фінансово-економічний відділ:

Функції:

- розробка та впровадження методик обліку та контролю загальновиробничих витрат;
- аналіз витрат за місцями їх виникнення та центрами відповідальності;
- формування звітності та надання рекомендацій щодо оптимізації витрат.

3. Бухгалтерія:

Функції:

- ведення бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат відповідно до чинних стандартів;
- забезпечення достовірності та повноти облікових даних;
- підготовка фінансової звітності та податкових декларацій.

4. Відділ внутрішнього аудиту (за наявності):

Функції:

- проведення незалежних перевірок ефективності системи внутрішнього контролю;
- виявлення та аналіз ризиків, пов'язаних із управлінням витратами;
- надання рекомендацій щодо покращення процесів контролю та обліку.

5. Керівництво підприємства:

Функції:

- затвердження стратегій та політик щодо управління та контролю загальновиробничих витрат;
- прийняття рішень на основі аналітичних даних, наданих підрозділами;
- контроль за виконанням поставлених завдань та досягненням цілей підприємства.

Варто зазначити, що ефективний контроль загальновиробничих витрат досягається через тісну взаємодію між усіма підрозділами підприємства. Виділення центрів відповідальності та облік витрат за цими центрами дозволяє поєднувати централізоване керівництво з ініціативою менеджерів структурних підрозділів, сприяючи досягненню спільних цілей підприємства.

Застосування такого підходу сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів, зниженню витрат та покращенню фінансових результатів діяльності ТОВ «Любинецький млин». На рис.3.2 відображено взаємодію між підрозділами під-ва.

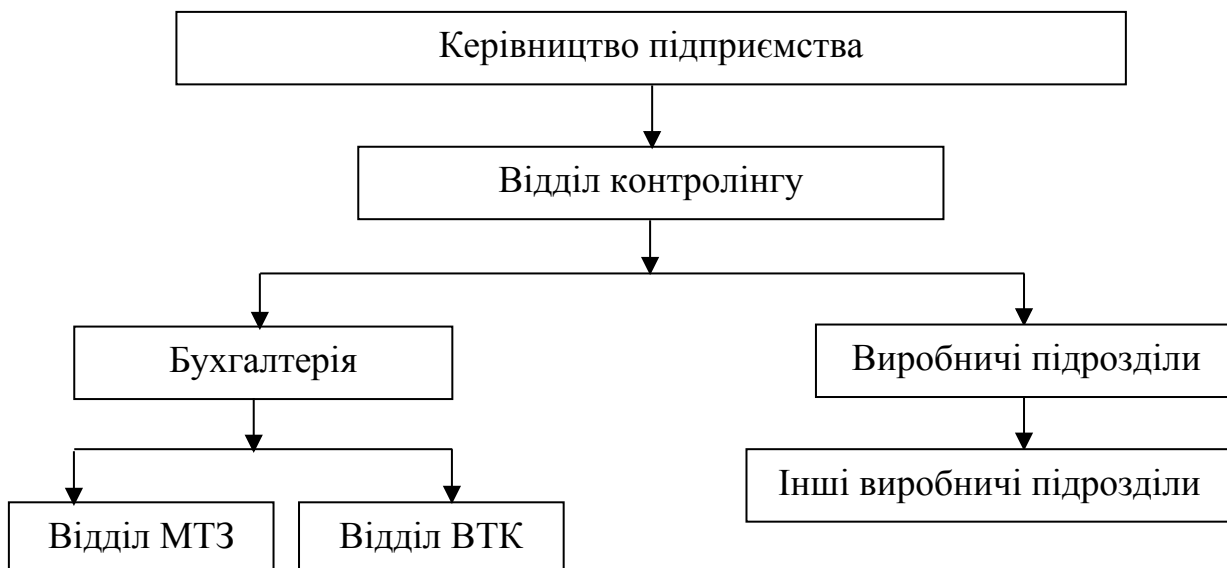

Рис.3.2. Схема взаємодії між підрозділами внутрішньогосподарського контролю загальновиробничих витрат

На рис.3.2 показано, як керівництво підприємства визначає загальну стратегію контролю витрат. Відділ контролінгу координує роботу всіх підрозділів, відповідальних за контроль витрат. Бухгалтерія надає відділу контролінгу інформацію про фактичні витрати. Виробничі підрозділи контролюють витрати на місцях та надають інформацію про фактичні витрати. Відділ МТЗ контролює витрати на матеріали. Відділ ВТК контролює якість сировини та матеріалів, а також контролює технологічні процеси. Інші виробничі підрозділи взаємодіють з відділом контролінгу, надаючи інформацію про витрати.

Важливо, що для ефективного контролю витрат потрібно налагодити чіткий обмін інформацією між підрозділами. Необхідно регулярно проводити аналіз витрат та розробляти заходи щодо їх зниження. Важливо мотивувати персонал до економного використання ресурсів.

Ефективний контроль загальновиробничих витрат є ключовим елементом управління фінансами підприємства. Розглянемо основні методи та інструменти контролю витрат, їх застосування на практиці, а також доцільність використання цих методів для ТОВ «Любинецький млин».

1. Бюджетування. Бюджетування передбачає складання детальних фінансових планів (бюджетів), які встановлюють очікувані доходи та витрати підприємства на певний період. Цей метод дозволяє:

- планувати ресурси – визначити необхідні обсяги матеріальних, трудових та фінансових ресурсів для досягнення поставлених цілей;
- контролювати виконання планів – порівнювати фактичні показники з бюджетними, виявляти відхилення та аналізувати їх причини;
- приймати обґрунтовані рішення – на основі аналізу відхилень коригувати діяльність підприємства для досягнення оптимальних результатів.

Наприклад, на підприємствах борошномельної промисловості бюджетування допомагає встановити нормативи витрат на сировину, енергоносії та інші ресурси, що сприяє ефективному використанню ресурсів та зниженню собівартості продукції.

2. Аналіз відхилень. Аналіз відхилень полягає у порівнянні фактичних витрат з плановими (бюджетними) показниками та виявленні різниці між ними. Цей метод дозволяє:

- ідентифікувати проблемні зони – визначити, в яких сферах діяльності виникають перевитрати або економія;
- встановити причини відхилень – зрозуміти, чи пов'язані відхилення з внутрішніми факторами (неефективне використання ресурсів) чи зовнішніми (зміна цін на сировину);
- розробити коригувальні заходи – вжити необхідних дій для усунення негативних відхилень та покращення фінансових показників.

На практиці аналіз відхилень використовується для контролю за дотриманням встановлених нормативів витрат та оперативного реагування на будь-які відхилення від плану.

3. Аудит. Аудит – це незалежна перевірка фінансової та господарської діяльності підприємства з метою оцінки достовірності облікових даних та відповідності здійснених операцій встановленим нормам і стандартам. Аудит може бути:

- Внутрішнім – проводиться власними фахівцями підприємства для оцінки ефективності внутрішніх процесів та систем контролю.
- Зовнішнім – здійснюється незалежними аудиторськими компаніями для підтвердження фінансової звітності та виявлення можливих порушень.

Для борошномельних підприємств аудит є важливим інструментом перевірки правильності обліку витрат, дотримання технологічних процесів та виявлення резервів для підвищення ефективності виробництва.

4. Нормативний метод обліку витрат.

Нормативний метод передбачає встановлення нормативів витрат на одиницю продукції або послуги та подальший облік фактичних витрат з порівнянням їх із встановленими нормативами. Це дозволяє:

- оперативно контролювати витрати, виявляти відхилення від нормативів у реальному часі та реагувати на них;
- аналізувати причини відхилень, з'ясовувати фактори, що призвели до перевищення або зниження витрат порівняно з нормативами;
- підвищувати ефективність виробництва, оптимізувати використання ресурсів та знижувати собівартість продукції.

Застосування нормативного методу на підприємствах борошномельної промисловості сприяє точному обліку витрат та контролю за дотриманням технологічних норм.

Для ТОВ «Любинецький млин» доцільно впровадити комплексний підхід до контролю загальновиробничих витрат, поєднуючи наступні методи:

- бюджетування – розробка детальних бюджетів для планування та контролю витрат, що дозволить встановити чіткі фінансові цілі та контролювати їх досягнення;

– аналіз відхилень – регулярне порівняння фактичних витрат з бюджетними показниками для виявлення та усунення негативних відхилень;

– нормативний метод обліку витрат – встановлення та дотримання нормативів витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності використання ресурсів.

У табл. 3.2 подано запропонований орієнтовний план бюджетування, адаптований до специфіки діяльності борошномельного підприємства.

Таблиця 3.2

Орієнтовний план бюджетування, адаптований до специфіки діяльності ТОВ «Любинецький млин»

Етап бюджетування	Опис
1. Бюджет продажів	Визначення планового обсягу реалізації продукції (борошна та супутніх продуктів) на основі аналізу ринку, попередніх показників та прогнозів попиту. Це стане основою для подальшого планування виробництва та закупівель.
2. Бюджет виробництва	Розрахунок необхідних обсягів виробництва для забезпечення запланованого рівня продажів з урахуванням залишків готової продукції на складах.
3. Бюджет прямих матеріальних витрат	Планування потреби в сировині (зерно, добавки) та інших матеріалах, необхідних для виробництва, з урахуванням цінових прогнозів та умов постачання.
4. Бюджет прямих витрат на оплату праці	Оцінка витрат на заробітну плату виробничого персоналу, включаючи відрахування на соціальні потреби, відповідно до планових обсягів виробництва.
5. Бюджет загальновиробничих витрат	Планування накладних витрат, пов'язаних із виробництвом: комунальні послуги, амортизація обладнання, ремонтні роботи, витрати на утримання виробничих приміщень тощо.
6. Бюджет комерційних витрат	Оцінка витрат, пов'язаних із реалізацією продукції: маркетингові заходи, транспортування, пакування, комісійні винагороди тощо.
7. Бюджет адміністративних витрат	Планування витрат на управлінський персонал, офісні витрати, юридичні та консультаційні послуги, зв'язок та інші адміністративні потреби.
8. Бюджет капітальних інвестицій	Планування витрат на придбання нового обладнання, модернізацію виробничих ліній, будівництво або ремонт приміщень з метою підвищення ефективності виробництва.
9. Касовий бюджет	Прогнозування грошових надходжень та виплат для забезпечення ліквідності підприємства, включаючи

	планування платежів постачальникам, отримання коштів від покупців, виплату заробітної плати та інших фінансових операцій.
10. Зведений бюджет	Інтеграція всіх вищезазначених бюджетів для формування загального фінансового плану підприємства, що дозволяє оцінити очікуваний фінансовий результат діяльності та прийняти обґрунтовані управлінські рішення.

Реалізація цього плану бюджетування дозволить ТОВ «Любинецький млин» ефективно розподіляти ресурси, контролювати витрати та досягати фінансових цілей підприємства.

Аналіз відхилень є важливим інструментом управління витратами, що дозволяє порівнювати фактичні показники з плановими (бюджетними) для виявлення та коригування небажаних відхилень, а саме:

1. Відхилення за прямими матеріальними витратами:

- відхилення за ціною матеріалів: порівняння фактичної ціни придбання матеріалів з плановою ціною;
- відхилення за кількістю використаних матеріалів: порівняння фактичного обсягу використаних матеріалів з плановим обсягом для фактичного рівня виробництва.

2. Відхилення за прямими витратами на оплату праці:

- відхилення за ставкою заробітної плати: порівняння фактичної погодинної ставки оплати праці з плановою ставкою;
- відхилення за продуктивністю праці: порівняння фактичної кількості відпрацьованих годин з плановою кількістю для фактичного обсягу виробництва.

Застосування такого підходу дозволяє підприємству детально аналізувати причини відхилень та вживати відповідних коригувальних заходів для підвищення ефективності діяльності.

Схематичне представлення оцінки ефективності контролю загальновиробничих витрат наведено на рис. 3.3.

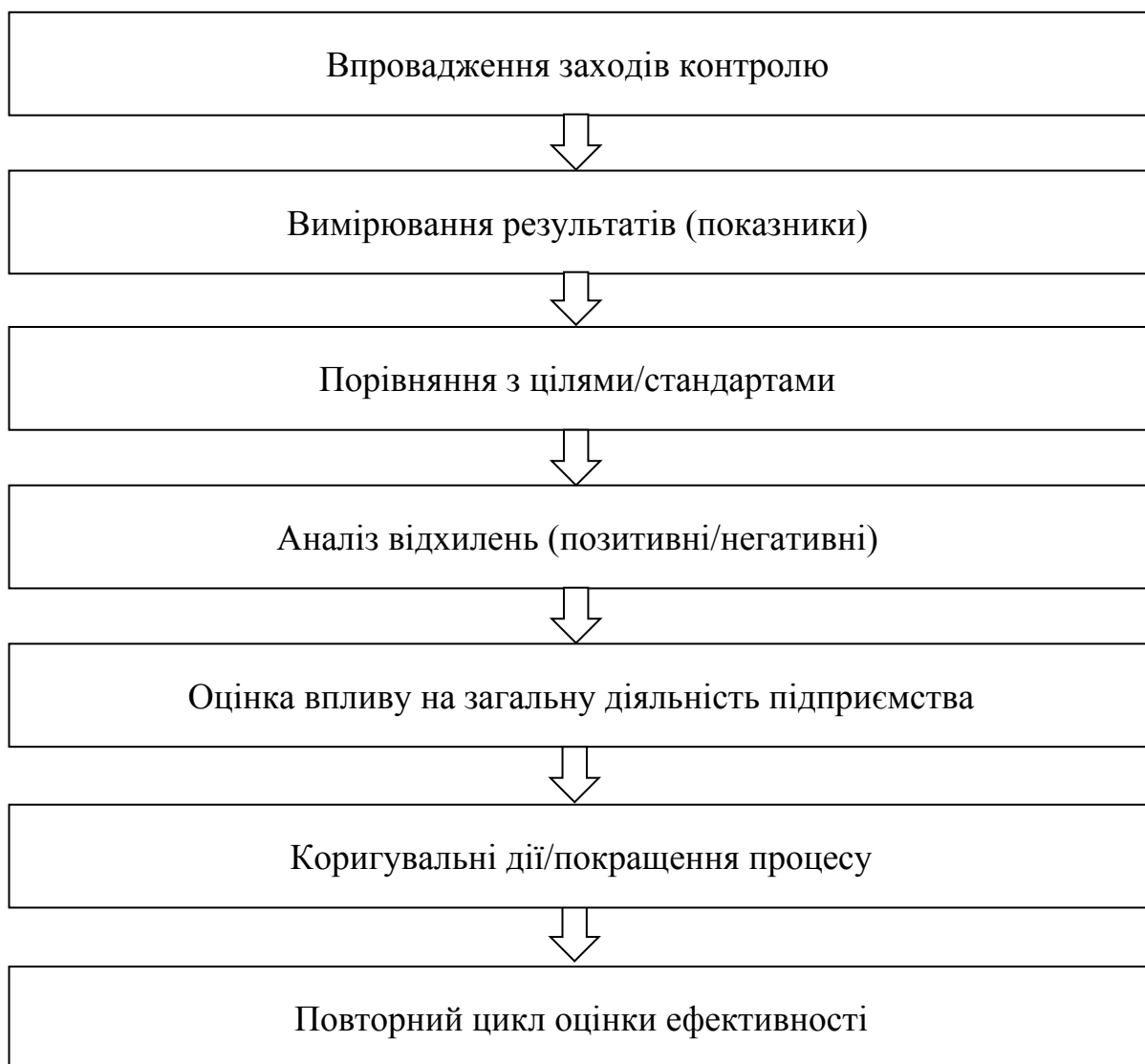

Рис.3.3. Оцінка ефективності контролю загальновиробничих витрат

Таким чином, внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства, забезпеченню збереження його активів та досягненню стратегічних цілей.

3.3. Удосконалення контролю загальновиробничих витрат

Ефективний контроль загальновиробничих витрат є важливою складовою фінансового управління підприємством, оскільки дозволяє оптимізувати використання ресурсів, зменшити непродуктивні витрати та підвищити рентабельність виробництва. Однак сучасні виклики, зокрема зростання вартості

сировини та енергоносіїв, вимагають постійного вдосконалення методів контролю.

Удосконалення контролю загальновиробничих витрат передбачає впровадження нових підходів до обліку, аналізу та моніторингу витрат, використання сучасних інформаційних технологій та автоматизованих систем управління. Особливу увагу слід приділити розробці ефективної системи внутрішнього контролю, яка дозволить вчасно виявляти відхилення від запланованих показників і приймати відповідні управлінські рішення.

Для ефективного вдосконалення контролю загальновиробничих витрат на підприємстві необхідно спочатку визначити основні недоліки та обмеження поточної системи. Після аналізу існуючої практики на ТОВ «Любинецький млин» можна виокремити такі проблеми:

1. Недостатня деталізація обліку витрат.

У поточній системі контролю відсутній глибокий поділ загальновиробничих витрат за центрами відповідальності, що ускладнює виявлення факторів перевитрат та їх причин.

2. Низький рівень автоматизації процесів.

Відсутність інтегрованої системи обліку та контролю призводить до значних часових витрат на аналіз даних, а також підвищує ризики людських помилок у розрахунках.

3. Недостатній аналіз відхилень.

Хоча підприємство веде облік витрат, детальне порівняння фактичних витрат із запланованими виконується нерегулярно, що не дозволяє оперативно реагувати на негативні зміни.

4. Відсутність чіткої системи відповідальності.

Контроль витрат розподілений між кількома підрозділами без чітко визначених зон відповідальності, що ускладнює прийняття управлінських рішень.

5. Низький рівень прогнозування та бюджетування.

Недостатнє використання методів прогнозування витрат призводить до труднощів у плануванні фінансових ресурсів і можливих фінансових втрат.

Таким чином, для покращення контролю загальновиробничих витрат необхідно розробити комплекс заходів, спрямованих на усунення зазначених недоліків. Це дозволить підвищити точність обліку, посилити відповідальність за витрати та впровадити більш ефективні методи аналізу й управління фінансовими ресурсами підприємства.

З метою підвищення ефективності контролю загальновиробничих витрат на ТОВ «Любинецький млин» доцільно впровадити комплексні заходи, які охоплюють технологічні, організаційні та методичні аспекти. Основними напрямками вдосконалення є:

1. Автоматизація обліку та контролю витрат – впровадження сучасних інформаційних систем дозволить значно зменшити ймовірність помилок, прискорити обробку даних та забезпечити швидкий доступ до аналітичної інформації.

2. Підвищення кваліфікації персоналу – навчання відповідальних працівників сучасним методам аналізу витрат, роботі з фінансовим програмним забезпеченням та ефективному бюджетуванню.

3. Удосконалення внутрішнього аудиту – регулярні перевірки ефективності витрачання ресурсів, що дозволить виявляти відхилення від планових показників та оперативно приймати коригувальні заходи.

4. Оптимізація бюджетного планування – впровадження гнучкого підходу до бюджетування, що передбачає використання прогнозних методів та факторного аналізу для точнішого визначення майбутніх витрат.

5. Посилення відповідальності керівників підрозділів – закріплення персональної відповідальності за ефективне використання ресурсів і контроль виконання планових показників.

Запропоновані методи та підходи до вдосконалення контролю загальновиробничих витрат наведено у табл.3.3.

Таблиця 3.3

Методи та підходи до вдосконалення контролю загальновиробничих витрат

№	Запропонований метод/підхід	Опис та очікуваний результат
1	Впровадження інформаційної системи	Автоматизація обліку, зменшення ризику помилок, швидкість обробки даних
2	Проведення навчальних тренінгів	Покращення кваліфікації персоналу, підвищення ефективності аналізу витрат
3	Регулярний внутрішній аудит	Виявлення відхилень та зловживань, підвищення фінансової дисципліни
4	Оптимізація бюджетування	Використання сучасних підходів до планування, точніше прогнозування витрат
5	Закріплення відповідальності	Посилення контролю на рівні підрозділів, ефективніше управління ресурсами

Впровадження зазначених заходів дозволить підприємству підвищити прозорість процесу обліку витрат, своєчасно виявляти проблеми у фінансовому управлінні та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Для оцінки ефективності впровадження запропонованих заходів варто проаналізувати очікуваний вплив на загальновиробничі витрати. Це можна зробити шляхом порівняння поточних показників витрат із прогнозними після реалізації вдосконалень.

Оцінку можна здійснити за такими критеріями:

1. Очікуване зниження загальновиробничих витрат (%) – прогнозоване скорочення витрат за рахунок підвищення ефективності контролю.

2. Рівень економії у грошовому вираженні – сума коштів, яка буде зекономлена після реалізації заходів.

3. Період окупності інвестицій – розрахунок часу, за який впроваджені заходи почнуть приносити економічний ефект.

У табл. 3.4 наведено порівняння загальновиробничих витрат до і після вдосконалення.

Таблиця 3.4

Розподіл загальновиробничих витрат до і після вдосконалення

Стаття витрат	Поточні витрати (тис. грн)	Очікувані витрати після вдосконалення (тис. грн)	Очікувана економія (%)
Електроенергія та комунальні послуги	350	320	8,6%
Амортизація обладнання	250	230	8,0%
Витрати на оплату праці	500	490	2,0%
Матеріальні витрати	400	370	7,5%
Аутсорсингові послуги	150	140	6,7%
Адміністративні витрати	300	280	6,7%
Загалом	1950	1830	6,2%

Очікуваний ефект від впровадження заходів:

1. Скорочення загальновиробничих витрат – зменшення на 6,2%, що еквівалентно 120 тис. грн.

2. Зниження собівартості продукції – завдяки більш ефективному використанню ресурсів.

3. Окупність інвестицій – якщо витрати на впровадження заходів становитимуть 50-70 тис. грн, то окупність очікується протягом 6-8 місяців.

4. Підвищення фінансової стійкості підприємства – покращення показників прибутковості та конкурентоспроможності.

Отже, запропоновані заходи дозволять підприємству не лише знизити витрати, а й підвищити ефективність управління ресурсами, що позитивно вплине на фінансовий стан ТОВ «Любинецький млин».

Прогнозування результатів від впровадження нових підходів до контролю загальновиробничих витрат є важливим етапом у плануванні та оцінці ефективності запропонованих змін. Для ТОВ «Любинецький млин» це дозволяє не лише визначити можливі фінансові вигоди, але й врахувати вплив змін на загальний стан підприємства.

1. Зниження загальних витрат.

Очікується, що з впровадженням нових методів контролю витрат (наприклад, автоматизація обліку, вдосконалення бюджетування) зниження загальновиробничих витрат досягне 6-8%. Це позитивно позначиться на фінансових показниках, зокрема на зниженні собівартості продукції.

2. Покращення показників рентабельності.

Завдяки зниженню витрат та покращенню управлінських процесів, рентабельність продукції може зрости на 3-5%. Це дозволить підприємству збільшити прибутковість навіть за умов стабільних обсягів виробництва.

3. Покращення фінансової стійкості.

Зниження витрат дозволяє підвищити фінансову стійкість підприємства, що буде проявлятися в:

- підвищенні ліквідності (за рахунок збереження більше грошових коштів);
- зменшенні заборгованості або зростанні власних оборотних коштів.

4. Зростання операційного прибутку.

Оскільки контроль витрат дозволяє знизити собівартість продукції та зменшити зайві витрати, очікується збільшення операційного прибутку. Операційний прибуток може збільшитися на 7-10% внаслідок ефективного управління витратами.

5. Розвиток інвестиційної привабливості.

Поліпшення фінансових показників (прибутковість, рентабельність, ліквідність) також позитивно позначиться на інвестиційній привабливості підприємства. Це дозволить залучати нові інвестиції або кредити на вигідніших умовах для подальшого розвитку.

6. Покращення управлінських рішень.

Завдяки інтеграції сучасних інформаційних систем і технологій контролю витрат, підприємство отримає більш точні та своєчасні дані для прийняття управлінських рішень. Це дозволить підвищити ефективність роботи керівництва та забезпечить кращу реакцію на зміну зовнішнього середовища.

У таблиці 3.5 наведено прогнозовані результати впровадження вдосконалень щодо фінансових показників підприємства.

Таблиця 3.5

Прогнозовані результати на фінансові показники

Показник	Поточний стан	Прогноз після вдосконалення	Зміни (%)
Загальні витрати	1 950 000 грн	1 830 000 грн	-6,2%
Собівартість продукції	1 500 000 грн	1 400 000 грн	-6,7%
Операційний прибуток	500 000 грн	550 000 грн	+10%
Рентабельність	25%	27,5%	+2,5%
Ліквідність (коефіцієнт)	1,2	1,3	+8,3%

Впровадження нових підходів до контролю загальновиробничих витрат дозволить ТОВ «Любинецький млин» значно покращити фінансові результати. Очікується зниження витрат, зростання прибутковості та поліпшення фінансової стійкості. Це забезпечить підприємству конкурентні переваги, дозволить знижувати собівартість продукції та збільшити рентабельність, що сприятиме стабільному розвитку в майбутньому.

ВИСНОВКИ

Таким чином, після дослідження теми кваліфікаційної роботи: «Організація обліку і контролю загальновиробничих витрат» можна зробити висновки:

1. Загальновиробничі витрати – це витрати, які безпосередньо не можуть бути віднесені до конкретного виду продукції або послуги, але є необхідними для забезпечення виробничого процесу в цілому. Вони включають витрати на утримання виробничих приміщень, амортизацію основних засобів, заробітну плату працівників, які не займаються безпосереднім виробництвом, витрати на утримання обладнання та інші витрати, пов'язані з організацією виробництва. Зрозуміння складу загальновиробничих витрат дозволяє більш ефективно управляти витратами та визначати їх вплив на загальну собівартість продукції.

2. Класифікація загальновиробничих витрат дозволяє систематизувати їх за різними ознаками для полегшення аналізу і контролю. Однією з найбільш поширених класифікацій є розподіл витрат за економічними елементами (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на амортизацію, інші витрати). Це дає змогу чітко визначити, які витрати є найбільш значущими для підприємства та в яких сферах виробництва потрібно оптимізувати витрати. Також можна виділити класифікацію за функціями, де витрати поділяються на адміністративні, виробничі та загальні.

Таке розмежування дозволяє більш точно планувати та здійснювати контроль витрат на підприємстві. Наприклад, витрати на оплату праці працівників адміністративного персоналу можуть бути проаналізовані окремо від витрат на матеріали та енергію, що витрачаються на виробництво. Це дає змогу ефективніше планувати бюджети, виявляти можливості для зниження витрат та забезпечувати цільове використання фінансових ресурсів.

3. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю загальновиробничих витрат є основою для створення ефективної системи управління витратами на підприємстві. Законодавчі акти, такі як Податковий

кодекс України, бухгалтерські стандарти, а також міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), регулюють порядок обліку витрат, зокрема загальновиробничих. Відповідно до чинного законодавства, витрати, які не можна віднести безпосередньо до конкретної одиниці продукції, повинні враховуватися в загальновиробничих витратах та включатися у собівартість продукції на основі відповідних стандартів і методів.

4. Документальне відображення обліку загальновиробничих витрат є важливою складовою бухгалтерії, оскільки забезпечує точність та прозорість в обліковому процесі. Кожен етап витрат на підприємстві повинен бути підтверджений відповідними первинними документами, що дозволяють здійснювати подальший контроль та аналіз витрат. До таких документів належать акти на списання матеріалів, рахунки-фактури на закупівлю товарів і послуг, заробітні платіжки, документи на амортизацію основних засобів та інші.

5. Аналітичний та синтетичний облік загальновиробничих витрат є важливим для детального та узагальненого відображення витрат на підприємстві. Синтетичний облік забезпечує узагальнений запис витрат по відповідних рахунках, що дозволяє підприємству отримувати загальну картину витрат на виробництво. Наприклад, витрати на утримання основних засобів, заробітну плату працівників адміністративного та допоміжного персоналу можуть бути відображені в синтетичних рахунках, що дозволяє агрегувати інформацію для складання фінансової звітності.

6. Удосконалення обліку загальновиробничих витрат є необхідною умовою для забезпечення більш ефективного управління витратами на підприємстві. Одним з ключових кроків у цьому напрямку є впровадження сучасних інформаційних технологій, таких як автоматизовані системи обліку, що дозволяють оперативно фіксувати витрати та здійснювати їх аналіз в режимі реального часу. Це допомагає знижувати ймовірність помилок, прискорює процес обліку і дозволяє більш швидко реагувати на зміни в виробничому процесі.

7. Контроль загальновиробничих витрат є важливою складовою управління підприємством, яка спрямована на забезпечення ефективного використання ресурсів та зниження витрат на виробництво. Метою цього контролю є забезпечення економічної ефективності, підвищення продуктивності та зниження собівартості продукції. Для досягнення цієї мети необхідно своєчасно виявляти відхилення фактичних витрат від запланованих і приймати відповідні коригувальні заходи.

Основні завдання контролю загальновиробничих витрат включають:

1. Виявлення і аналіз відхилень між фактичними і бюджетними витратами.

2. Оцінка ефективності використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

3. Розробка та впровадження коригувальних заходів для зниження витрат.

4. Забезпечення відповідності загальновиробничих витрат вимогам нормативних актів і стандартів.

5. Підвищення фінансових результатів підприємства через оптимізацію витрат.

8. Внутрішньогосподарський контроль загальновиробничих витрат є важливою складовою частиною системи управління витратами на підприємстві. Цей контроль здійснюється на всіх етапах виробничого процесу і має на меті своєчасне виявлення неефективних витрат, а також усунення причин, що їх викликають. Важливо, щоб контроль охоплював як аналітичний, так і синтетичний облік витрат, а також розподіл витрат між окремими виробничими підрозділами.

9. Удосконалення контролю загальновиробничих витрат є важливим кроком для підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки дозволяє скоротити витрати і збільшити прибутковість. Для цього необхідно застосовувати сучасні методи обліку та контролю, впроваджувати автоматизовані системи для збору та аналізу інформації про витрати. Це

дозволить знижувати ймовірність помилок, прискорити процес обліку і підвищити точність аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова О. Ф., Дубиніна С. М. Класифікація та розподіл загальновиробничих витрат у міжнародних стандартах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2017. №3 (35). С. 7 - 13.
2. Бардадим М. В. До питання сутності загальновиробничих витрат підприємства та управління ними. URL: <https://oaji.net/articles/2023/727-1718285453.pdf> (дата звернення: 31.03.2025)
3. Бондаренко П. І. Оптимізація загальновиробничих витрат: монографія. Київ: Наукова думка, 2020. 280 с.
4. Бондаренко Т. Ю. Класифікація загальновиробничих витрат та підходи до їх поділу на постійні та змінні. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2013. Вип. 10(1). URL: [http://nbiiiv.gov.iui/UJRN/ecnof_2013_1\(\)\(1\)__10](http://nbiiiv.gov.iui/UJRN/ecnof_2013_1()(1)__10). (дата звернення: 03.02.2025)
5. Вдовин М. Я. Оперативний облік і аналіз витрат основної діяльності сільськогосподарських підприємств. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32281/1/ОПЗзм-21%20Вдовин%20М.%20Я.%20Оперативний%20облік%20і%20аналіз%20витрат%20основної%20діяльності%20сільськогосподарських%20підприємств.pdf> (дата звернення: 31.03.2025)
6. Войтенко Т., Вороная Н. Усе про облік витрат на виробничому підприємстві. Харків : Фактор, 2017. 266 с.
7. Давидюк Т.В., Манойленко О. В., Ломаченко Т. І., Резніченко А. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків, Видавничий дім «Гельветика». 2016. 392 с.

8. До питання сутності загальновиробничих витрат підприємства та їх розподілу URL: https://www.business-inform.net/article/?abstract=2024_2_0_139_145&year=2024 (дата звернення: 31.03.2025).
9. Документація господарських операцій: суть та значення. Освіта.ua/ URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16356/> (дата звернення: 20.03.2025)
10. Загальновиробничі витрати, їхній облік та розподіл URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/6703-zagalnovirobnich-vitrati-h-oblk-ta-rozpodl> (дата звернення: 20.03.2025)
11. Зигрій О.В. Нормативно-Правове регулювання обліку витрат виробництва відповідно до національних та міжнародних стандартів : монографія / за наук.ред.канд. екон.наук. доц. Н.Є. Кульчицької. Приймак. Чортків: ТНЕУ. 2017. С. 128-134.
12. Інвентаризація основних засобів: найважливіші аспекти. *Газета «Інтерактивна бухгалтерія»*. № 209. 2019. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/223> (дата звернення: 20.03.2025)
13. Кизим І.В. Проблеми обліку загальновиробничих витрат. *Обліково-фінансові аспекти підприємницької діяльності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 29 травня, 2020 року)* Харків : ХНАДУ, 2020. С. 56-59.
14. Ковальчук О. В. Управління виробничими витратами: навчальний посібник. Київ: Економіка, 2019. 350 с.
15. Колимська Т. Ю. Шляхи покращення обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2013. № 1 (6). С. 196-200.
16. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підруч. 4-те вид. Тернопіль : ТНЕУ. 2017. 451 с.
17. Кузева Ю.М. Актуальні аспекти обліку загальновиробничих витрат. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького*

торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вінниця: Видавничоредакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. Вип. 22. С. 283-289.

18. Куцик П.О., Мазуренко О.М. Обліково-аналітична концепція управління загальновиробничими витратами : монографія. Львів : Растр-7, 2014. 288 с. URL: <http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh> (дата звернення: 06.02.2025)

19. Ластовецький В. О. Галузевий бухгалтерський облік: проблеми теорії і практики. Чернівці : Прут, 2005. 200 с.

20. Макаренко А. П. Фінансовий облік II: навч.-метод, посібник для студ. ЗДІА спец. 6.030509 "ОіА" ден. та заоч. форм навчання/ А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. ЗДІА. Запоріжжя: ЗДІА, 2014. 288 с.

21. Макаренко А. П., Пасічник С. О. Удосконалення обліку загальновиробничих витрат на КП «Декоративні культури ДОР». *Агросвіт* № 3. 2019. С. 11-18.

22. Макаренко А.П. Удосконалення облікових регістрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою. *Економічний вісник університету*. Збірник наукових праць. Вип. 22/ 1. Переяслав -Хмельницький, 2014. С. 85-94.

23. Макаренко А.П. Фінансовий облік 1: навчальний посібник Видання 2-ге, доповнене, перероблене [гриф МОН України] / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Г.М. Безкоста. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 400 с.

24. Макаренко А.П. Шляхи удосконалення організації обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 2 (11). Полтава: ПДАА. 2015. С. 33-39.

25. Мельник Е. Г. Визнання та особливості обліку витрат: міжнародний та вітчизняний досвід. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. №3 (33). С. 157 - 168.

26. Михайленко О. В., Ялигіна М. С. Теоретичне обґрунтування сутності та кваліфікаційних ознак витрат. *Економіка і суспільство*. 2016. №3. С. 242 - 248.

27. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО). Лондон: Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, 2019. 200 с.

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 28 грудня 2004 року № 1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-05#Text> (дата звернення: 02.02.2025).

29. Облік виробничих витрат і випуску готової продукції (робіт, послуг) . URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/uchet-proizvodstvennyh-zatrat> (дата звернення: 20.03.2025)

30. Облік загальновиробничих витрат та їх розподіл в сільськогосподарських підприємствах URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblik-zagalnovirobnichih-vitrat-ta-ih-rozpodil-v-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html> (дата звернення: 31.03.2025).

31. Облік загальновиробничих витрат. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/june/issue-49/article-45003.html?srsId=AfmBOorv6nAvx8BDq08sd-fZF_gZZ34QTbv6zb6FZZNavGpS37IRss3H (дата звернення: 20.03.2025)

32. Паскалова Н. В. Фінансовий контролінг в управлінні витратами підприємства. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.04/2016/dis_Paskalova.pdf (дата звернення: 31.03.2025)

33. Первинні документи в бухобліку. URL: <https://ukrzvit.ua/pervynni-dokumenty-v-buhobliku/> (дата звернення: 20.03.2025)

34. Первинні документи на підприємстві. URL: <https://7eminar.ua/news/141-pervinni-dokumenty-na-pidprijemstvi> (дата звернення: 20.03.2025)

35. Первинні документи. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7052-pervinn-dokumenty-v-buhgalterskomu-obliku> (дата звернення: 20.03.2025)

36. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Абрамова І. С. Актуальні аспекти розподілу загальновиробничих витрат у системі обліку. *Агросвіт*. 2018. №24. С. 54-59.

37. Подмешальська Ю.В. Актуальні аспекти обліку загальноновиробничих витрат. *Схід. Аналітично- інформаційний журнал*. Донецьк, 2014. № 2 (128) березень - квітень. С. 35-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2014V7

38. Подмешальська Ю.В. Проблеми впровадження інформаційних систем обліку на підприємстві. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2011. Вип. 33. С. 180-185.

39. Порівняльна характеристика видів бухгалтерського обліку URL: <https://studopedia.org/12-25324.html>. (дата звернення: 03.02.2025)

40. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. Документ 996-XIV, чинний, поточна редакція від 03.09.2024, підстава - 3257-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 06.02.2025)

41. Про внесення змін до Закону У країни «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» : Закон України від 12.05.2011 р. № 3332- VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nicg=3332-17>. (дата звернення: 03.02.2025)

42. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України. Документ z0336-13, чинний, поточна редакція від 03.01.2024, підстава - z2010-23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 06.02.2025)

43. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Наказ Міністерства фінансів України. Документ z0168-95, поточна редакція від 09.03.2023, підстава - z0323-23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 20.03.2025)

44. Пушкар М. С. Філософія обліку : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 156 с.

45. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. МСБО 2 «Запаси». London: IASB, 2019. 180 с.

46. Рахунок 91. Загальновиробничі витрати
 URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/plan-rahunkiv/class-9/rahunok-91.htm> (дата звернення: 20.03.2025)

47. Рябенко Г. М. Щодо економічної сутності витрат та їх класифікації. Інноваційна економіка. 2013. №6. С. 319-321.

48. Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.

49. ТОВ «Любинецький млин» URL: https://youcontrol.com.ua/en/catalog/company_details/39086297/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 31.03.2025)

50. Функції внутрішньогосподарського контролю. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16920/?utm_source=chatgpt.com

51. Фінансовий облік: навчальний посібник : [для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти] / за ред. І. Ф. Баланюка, Н. І. Пилипів, Т. М. Гнатюка та колективу авторів. Електронне видання. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 650 с.

52. Шинкаренко Д.В., Осадча Г.Г. Особливості обліку та розподілу загальновиробничих витрат. Економіка і суспільство. №10. 2017. С. 838-843.

ДОДАТКИ

Уривок з статуту ТОВ «Любинецький млин»

Збільшення Статутного капіталу Товариства допускається лише після внесення всіма учасниками товариства своїх вкладів у повному обсязі. Збільшення статутного капіталу товариства, яке володіє часткою у власному статутному капіталі, не допускається. При збільшенні статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів номінальна вартість частки учасника товариства може бути збільшена на суму, що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника. У разі збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства без залучення додаткових вкладів склад учасників товариства та співвідношення розмірів їхніх часток у статутному капіталі не змінюються. Кожний Учасник має переважне право зробити додатковий вклад у межах суми збільшення Статутного капіталу пропорційно до його частки у Статутному капіталі. У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових вкладів визначаються загальна сума збільшення статутного капіталу товариства, коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та запланований розмір статутного капіталу. Учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням загальних зборів учасників, але не більше ніж протягом одного року з дня прийняття рішення про залучення додаткових вкладів. Статутом або одностайним рішенням загальних зборів учасників, в яких взяли участь всі учасники товариства, можуть встановлюватися інші строки для внесення додаткових вкладів, може встановлюватися можливість учасників вносити додаткові вклади без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі або право лише певних учасників вносити додаткові вклади, а також може бути виключений етап внесення додаткових вкладів лише тими учасниками товариства, які мають переважне право. Збільшення розміру Статутного капіталу набирає чинності з дня внесення цих змін до єдиного державного реєстру.

3.6. Статутний капітал Товариства може бути зменшений за рішенням Загальних зборів учасників Товариства. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу товариства його виконавчий орган протягом 10 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до Товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення. У разі зменшення номінальної вартості часток усіх учасників товариства співвідношення номінальної вартості їхніх часток повинно зберігатися незмінним.

4. ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА

4.1. Товариство набуває статусу юридичної особи з дня його державної реєстрації, керується у своїй діяльності чинними нормативно-правовими актами України, міжнародними договорами та цим Статутом.

4.2. Товариство є самостійним суб'єктом господарювання, створене для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної іншої господарської діяльності в порядку передбаченому Статутом та законодавством.

4.3. Товариство є суб'єктом господарської діяльності, має самостійний баланс, поточні рахунки в національній та іноземній валюті в банківських установах, круглу печатку з емблемою та зі своїм повним найменуванням українською мовою, штампи та фірмовий бланк.

4.4. Товариство має право від свого імені укладати правочини, що не суперечать законодавству України, набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем в судах.

4.5. Товариство самостійно встановлює ціни на продукцію, яка виробляється і реалізується, на товари та надані послуги.

4.6. Товариство у встановленому порядку бере участь у зовнішньоекономічній діяльності і здійснює експортно-імпорتنі операції, включаючи товарообмін, посередницькі та інші операції. При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності Товариство користується повним

обсягом прав суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності та несе всі обов'язки відповідно до чинного законодавства України.

4.7. Товариство є власником відокремленого майна. Товариство здійснює відповідно до чинного законодавства володіння, користування і розпорядження майном, що є в його власності згідно з метою своєї статутної діяльності та призначенням майна.

4.8. Товариство не відповідає за зобов'язаннями держави, а держава не відповідає за зобов'язаннями Товариства. Учасник Товариства не відповідає за його зобов'язаннями і несе ризик збитків, пов'язаних з діяльністю Товариства, у межах вартості своїх вкладів. Товариство не несе відповідальності по зобов'язаннях учасника Товариства, відповідає за своїми зобов'язаннями усім майном, на яке, у відповідності з чинним законодавством, може бути звернуто стягнення.

4.9. Товариство може створювати самостійно і разом з іншими українськими та іноземними юридичними і фізичними особами на території України і за кордоном юридичні особи будь-яких організаційно-правових форм, розміщувати кошти в цінних паперах, що знаходяться в обігу, брати участь в об'єднаннях підприємств.

4.10. Товариство має право створювати філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи. Філії, представництва та інші відокремлені підрозділи діють на підставі положень про них. Положення про філії, представництва та інші відокремлені підрозділи затверджуються Загальними зборами учасників Товариства. Керівник філії та керівник представництва діють на підставі довіреності, що видається Товариством.

4.11. Філії, представництва та інші відокремлені підрозділи Товариства не є юридичними особами і діють від імені Товариства. Дочірні підприємства Товариства, що є юридичними особами, не відповідають за зобов'язаннями Товариства а Товариство не відповідає за зобов'язаннями цих підприємств.

4.12. Майно та активи Товариства, його підприємств та установ, а також майно, надане Товариству з користування, не підлягають націоналізації, конфіскації чи іншому вилученню за винятком випадків, передбачених законодавством України.

4.13. Товариство користується правом на охорону комерційної таємниці та іншої конфіденційної інформації про свою діяльність. Об'єм інформації, що становить комерційну таємницю визначається органами управління Товариства відповідно до чинного законодавства України.

4.14. Товариство має право залучати для роботи українських та іноземних спеціалістів, самостійно визначати форми, системи, розміри та види оплати праці згідно з чинним законодавством України.

4.15. Термін діяльності Товариства необмежений.

5. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА

5.1. Товариство створюється з метою розвитку економічного потенціалу України шляхом насичення внутрішнього ринку товарами, продукцією та послугами, в тому числі за рахунок зовнішньоекономічної діяльності, а також з метою інтеграції української економіки в загальноєвропейський і світовий міжнародні ринки, у загальноєвропейську та світову правову систему та задоволення потреб Учасників Товариства. Основною метою діяльності Товариства є отримання прибутку від здійснення видів господарської діяльності, передбачених у цьому Статуті.

5.2. Предметом діяльності Товариства є:

5.2.1. помел зерна: виробництво борошна, круп, висівок або гранул із пшениці, жита, вівса, кукурудзи, або інших зернових;

5.2.2. помел рису: виробництво лущеного, обрушеного, полірованого, шліфованого, пареного рису, виробництво рисового борошна;

5.2.3. помел овочів: виробництво борошна та круп із сушених бобових культур, коренеплодів або бульбоплодів або з їстівних горіхів;

- 5.2.4. виробництво сухих зернових сніданків;
- 5.2.5. виробництво борошняних сумішей та готових борошняних сумішей і тіста для випікання хлібобулочних виробів, тортів, тістечок, пирогів, бісквітів, печива, млинців;
- 5.2.6. одержування висівок та інших залишків перероблення зернових культур;
- 5.2.7. обсмажування та фасування зерна кукурудзи;
- 5.2.8. вологий помел кукурудзи та овочів і виробництво крохмалю та крохмальних продуктів;
- 5.2.9. виробництво крохмалів з рису, картоплі, кукурудзи тощо;
- 5.2.10. вологий помел кукурудзи;
- 5.2.11. виробництво глюкози, сиропу глюкози, мальтози, інуліну тощо;
- 5.2.12. виробництво клейковини (глютену);
- 5.2.13. виробництво тапіоки та її замінників, виготовлених із крохмалю; -виробництво кукурудзяної олії;
- 5.2.14. виробництво фруктози та сиропу із фруктози;
- 5.2.15. технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів;
- 5.2.16. допоміжне обслуговування наземного транспорту;
- 5.2.17. ремонт електронної апаратури побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку та зображення;
- 5.2.18. виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів;
- 5.2.19. виробництво іншого верхнього одягу;
- 5.2.20. виробництво взуття;
- 5.2.21. виробництво паперової маси;
- 5.2.22. виробництво, фасування та реалізація продуктів харчування;
- 5.2.23. переробка сільськогосподарської продукції як власного виробництва, так і придбаної;
- 5.2.24. надання автосервісної, технічної допомоги та посередницьких послуг приватним власникам(селянам),в тому числі фермерам, іншим юридичним та фізичним особам;
- 5.2.25. виготовлення малогабаритної сільськогосподарської техніки, інструментів, дрібного інвентарю, предметів побуту;
- 5.2.26. створення та експлуатація ресторанів, кафе, барів, їдалень, клубів, надання послуг у сфері громадського харчування утворення та утримання гральних закладів ,організація азартних ігор, фізкультурно-оздоровча діяльність;
- 5.2.27. проектування, будівництво та експлуатація митних ліцензійних складів, гартівень ,супермаркетів тощо;
- 5.2.28. будівництво будівель;
- 5.2.29. будівництво інших споруд;
- 5.2.30. інші спеціалізовані будівельні роботи;
- 5.2.31. інші роботи з завершення будівництва;
- 5.2.32. оренда будівельної техніки з оператором;
- 5.2.33. роздрібна торгівля пальним;
- 5.2.34. роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- 5.2.35. роздрібна торгівля фруктами та овочами в спеціалізованих магазинах;
- 5.2.36. роздрібна торгівля м'ясом та м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах
- 5.2.37. роздрібна торгівля рибою, ракоподібними та молюсками в спеціалізованих магазинах;
- 5.2.38. роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами спеціалізованих магазинах;
- 5.2.39. роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах;
- 5.2.40. роздрібна торгівля тютюновими виробами спеціалізованих магазинах;

діяльність;

5.2.82. транспортне обслуговування вантажів;

5.2.83. організація та здійснення транспортно-експедиційних перевезень, зовнішньоторговельних, транзитних та внутрішніх перевезень вантажів та пасажирів, надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом в Україні та за її межами, у тому числі на умовах таксі;

5.2.84. ремонт та експлуатація об'єктів трубопровідного транспорту;

5.2.85. розробка, виробництво та реалізація будівельних матеріалів, меблів та виробів із деревини, швейних виробів та взуття, автозапчастин, радіоелектронних побутових пристроїв;

5.2.86. надання рекреаційних та туристичних послуг організація відпочинку та туризму в країні та за кордоном;

5.2.87. агенства нерухомості;

5.2.88. купівля та продаж власного нерухомого майна;

5.2.89. надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;

5.2.90. надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів;

5.2.91. надання в оренду вантажних автомобілів;

5.2.92. надання в оренду будівельних машин і устаткування;

5.2.93. надання в оренду офісних машин і устаткування, у тому числі комп'ютерів;

5.2.94. консультування з питань інформатизації;

5.2.95. комп'ютерне програмування;

5.2.96. інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем;

5.2.97. оброблення даних;

5.2.98. ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;

5.2.99. ремонт комп'ютерів і периферійного устаткування;

5.2.100. консультування з питань комерційної діяльності й керування;

5.2.101. надання інших допоміжних комерційних послуг;

5.2.102. рекламні агентства;

5.2.103. посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації;

5.2.104. надання інших інформаційних послуг;

5.2.105. вирощування зернових та технічних культур;

5.2.106. виробництво іншого одягу та аксесуарів;

5.2.107. виробництво інших меблів;

5.2.108. виробництво кіно-та відеофільмів, телевізійних програм;

5.2.109. послуги з організації подорожувань;

5.2.110. здійснення юридичної практики;

5.2.111. охорона громадян, колективної та приватної власності;

5.2.112. факторингові операції;

5.2.113. надання лізингових послуг;

5.2.114. науково-дослідна та інноваційна діяльність;

5.2.115. монтаж мереж газопостачання, газових приладів, контрольних вимірювальних приладів;

5.2.116. здійснення операцій з металобрухтом;

5.2.117. організація та проведення торгів, аукціонів, виставок, ярмарок, симпозіумів, конференцій на комерційній основі;

5.2.118. надання маркетингових, консалтингових та інформаційних послуг, здійснення рекламно-видавничої поліграфічної діяльності;

5.2.119. медична практика, виробництво та гуртовий продаж медикаментів;

5.2.120. здійснює фінансову та кредитну діяльність згідно чинного законодавства України, зокрема може надавати послуги з розрахунково-касового обслуговування, здійснювати кредитування суб'єктів підприємницької діяльності.

5.3. Товариство може здійснювати інші види діяльності, які не заборонені законодавством України.

5.4. Види діяльності, які відповідно до чинного законодавства України, потребують дозволу (ліцензії), здійснюється Товариством після отримання такого дозволу (ліцензії) у встановленому порядку.

Фінансова звітність малого підприємства

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» (пункт 5 розділу І)

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛЮБИНЕЦЬКИЙ МЛИН"**

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ
05.07.2023

Територія

за ЄДРПОУ

39086297

Організаційно-правова форма господарювання

за КОАТУУ

4625384401

Вид економічної діяльності

Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості

за КОПФГ

240

Середня кількість працівників, осіб

за КВЕД

10.61

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

УКРАЇНА, 82456, ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ, СТРИЙСЬКИЙ РАЙОН, СЕЛО
ЛЮБИНЦІ ВУЛ. СТРИЙСЬКА, БУД. 73-А+38(032)-393-23
-98

І. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	680.2	680.2
Основні засоби:	1010	3709.7	3709.7
первісна вартість	1011	3718.0	3718.0
знос	1012	(8.3)	(8.3)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4389.9	4389.9
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1951.0	7718.1
у тому числі готова продукція	1103	-	6945.0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	481.5	1223.3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9.4	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	33.7	123.7
Витрати майбутніх періодів	1170	1999.0	1999.0
Інші оборотні активи	1190	571.5	82.1
Усього за розділом II	1195	5046.1	11146.2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	9436.0	15536.1
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1599.6	1599.6
Додатковий капітал	1410	799.6	799.6
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	449.4	422.2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2848.6	2821.4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	903.6	8027.3
розрахунками з бюджетом	1620	36.1	24.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	9.5	6.2
розрахунками зі страхування	1625	26.6	23.2
розрахунками з оплати праці	1630	-	66.4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5621.1	4572.9
Усього за розділом III	1695	6587.4	12714.7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-

1000	9436.0	15536.1
------	--------	---------

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2022 р.

Форма № 2-н

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21531.5	665.2
Інші операційні доходи	2120	-	30.0
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	21531.5	695.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(20460.8)	(617.2)
Інші операційні витрати	2180	(1016.9)	25.2)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(21477.7)	(642.4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	53.8	52.8
Податок на прибуток	2300	(9.7)	(9.5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	44.1	43.3

Керівник

(підпис)

**РЕШІТНИК ЗИНОВІЙ
БОГДАНОВИЧ**

(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

ІВАНІВ МАРІЯ ЯРОСЛАВІВНА

(підпис, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ		
		2024	2	01
Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛЮБИНЕЦЬКИЙ МЛИН"	за ЄДРПОУ		
Територія	ЛЮБИНЦІ	за КАТОТТГ ¹		
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КОПФГ		
Вид економічної діяльності	Виробництво борошномельної продукції	за КВЕД		
Середня кількість працівників, осіб	12			
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	УКРАЇНА, 82456, ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ, СТРИЙСЬКИЙ РАЙОН, СЕЛО ЛЮБИНЦІ ВУЛ. СТРИЙСЬКА, БУД. 73-А	+38(032)-393-23-98		

1. Баланс на 31.12.2023 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000			
первісна вартість	1001			
накопичена амортизація	1002	()	()	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	680.2	680.2	
Основні засоби:	1010	3709.7	3495.7	
первісна вартість	1011	3718	3953.6	
знос	1012	(8.3)	(457.9)	
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	4389.9	4175.9	
II. Оборотні активи				
Запаси:	1100	7718.1	13421.2	
у тому числі готова продукція	1103	6945	6776.1	
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1223.3	2252.9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		2151.4	
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		18.9	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	123.7	1090	
Витрати майбутніх періодів	1170	1999	1060.9	
Інші оборотні активи	1190	82.1	212.4	
Усього за розділом II	1195	11146.2	20207.7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	15536.1	24383.6	

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1599.6	1599.6
Додатковий капітал	1410	799.6	799.6
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	422.2	479.4
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	2821.4	2878.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	8027.3	16322.3
розрахунками з бюджетом	1620	24.9	24.3
у тому числі з податку на прибуток	1621	6.2	12.6
розрахунками зі страхування	1625	23.2	11.4
розрахунками з оплати праці	1630	66.4	18.8
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	4572.9	5128.2
Усього за розділом III	1695	12714.7	21505
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	15536.1	24383.6

2. Звіт про фінансові результати

за 2023 р.

Форма N 2-м

Код за КУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11644.4	21531.5
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	11644.4	21531.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(10275.4)	(20460.8)
Інші операційні витрати	2180	(1299.2)	(1016.9)
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(11574.6)	(21477.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	69.8	53.8
Податок на прибуток	2300	(12.6)	(9.7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	57.2	44.1

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

РЕШІТНИК ЗИНОВІЙ БОГДАНОВИЧ

(ініціали, прізвище)

Іванів Марія Ярославівна

(ініціали, прізвище)

Класифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.